

UTVRĐIVANJE TROŠKOVA ZAŠTITE NA RADU

Trkulja, Tamara

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:844757>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-04**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

UTVRĐIVANJE TROŠKOVA ZAŠTITE NA RADU

Trkulja, Tamara

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:844757>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-02-10**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite

Specijalistički diplomski stručni studij sigurnosti i zaštite

Tamara Trkulja

UTVRĐIVANJE TROŠKOVA ZAŠTITE NA RADU

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2022.

Karlovac University of Applied Sciences
Safety and protection department

Professional graduate study of Safety and Protection

Tamara Trkulja

DETERMINING THE COSTS OF OCCUPATIONAL SAFETY

Final paper

Karlovac, 2022.

Veleučilište u Karlovcu
Odjel Sigurnosti i zaštite

Specijalistički diplomski stručni studij sigurnosti i zaštite

Tamara Trkulja

UTVRĐIVANJE TROŠKOVA ZAŠTITE NA RADU

ZAVRŠNI RAD

Mentor: dr.sc. Dubravka Krivačić, prof. v. š.

Karlovac, 2022.

ZAHVALA

Zahvaljujem se svojoj mentorici dr. sc. Dubravki Krivačić na divnoj suradnji tijekom pisanja rada. Svojim navođenjem i savjetima omogućila je stvaranje ugodne radne atmosfere.

Zahvaljujem se prijatelju M. A. na pomoći u pisanju rada. Hvala za strpljenje i napor koji si uložio.

Zahvaljujem se svojoj obitelji. Bez vaših savjeta, ohrabrenja i ljubavi cijelo moje školovanje ne bi bilo isto.

Posebno se zahvaljujem mami, tati i sestrama na potpori i savjetima tijekom školovanja i na odricanjima koja su podnijeli.

Tamara

PREDGOVOR

Troškovi zaštite na radu dobro su poznati u znanstveno-stručnim krugovima, a sve više i u poslovnoj praksi. Stručnjaci zaštite na radu, menadžeri, računovođe pa i sami radnici sve su svjesniji posljedica nastanka korektivnih troškova, ali i potrebe izdvajanja za preventivne troškove zaštite na radu. S obzirom na aktualnost tematike, uočeno je da bi kroz ovaj završni rad korisno bilo pobliže objasniti, razraditi i praktično predočiti vrste i način utvrđivanja troškova zaštite na radu, kako bi se osvijestio široki krug dionika o utjecaju troškova zaštite na radu na njihovu održivost, tj. značaju troškova zaštite na radu za poslodavce, radnike i društvo općenito.

SAŽETAK

Završni rad bavi se utvrđivanjem troškova zaštite na radu. Kako bi se spriječilo ozljeđivanje radnika i nastanak korektivnih troškova zaštite na radu potrebno je preventivno djelovati. U kontekstu troškova zaštite na radu to znači praćenje određenih pokazatelja i svjesno poduzimanje preventivnih troškova. Kako bi se smanjilo korektivne troškove zaštite na radu, stručnjacima zaštite na radu potrebno je osigurati dovoljno sredstava za djelovanje. Odgovornost je to poslodavca, ali i nadležnih državnih tijela. Praktični primjeri predloženi u radu doprinose boljem razumijevaju ove složene, ali iznimno važne tematike.

Ključne riječi: troškovi zaštite na radu, utvrđivanje troškova zaštite na radu, vrste troškova zaštite na radu

ABSTRACT

The final paper deals with determining the costs of occupational safety. In order to prevent injury to workers and the occurrence of corrective costs of occupational safety, it is necessary to act preventively. In the context of occupational safety costs, this means monitoring certain indicators and consciously undertaking preventive costs. In order to reduce the curative costs of occupational safety, occupational safety experts need to be provided with sufficient funds for their activities. The responsibility lies with the employer, but also with the competent state authorities. The practical examples presented in the paper contribute to a better understanding of these complex, but extremely important topic.

Key words: occupational safety costs, determination of occupational safety costs, types of occupational safety costs

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada.....	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja	1
1.3. Struktura rada.....	2
2. USPOREDBA STATISTIČKIH PODATAKA O OZLJEDAMA NA RADU U HRVATSKOJ I EUROPSKOJ UNIJI	3
2.1. Stopa ozljeda na 1000 zaposlenih prema djelatnosti poslodavca u Hrvatskoj u 2020. godini (sukladno NKD 2007.).....	4
2.2. Stopa ozljeda na 1000 radnika po županijama u Hrvatskoj u 2020. godini.....	6
2.3. Podaci o ozljedama na radu u zemljama Europske Unije.....	7
3. METODE PROCJENE TROŠKOVA OZLJEDA NA RADU I IZVORI PODATAKA ZA NJIHOVO PRAĆENJE NA MAKRO RAZINI	12
3.1. Metode procjene troškova ozljeda na radu	12
3.2. Izvori podataka za utvrđivanje troškova ozljeda na radu	13
3.3. Postupak prijave ozljede na radu	15
3.4. Obavještavanje o ozljedama na radu	22
3.5. Privremena nesposobnost za rad.....	24
3.6. Naknada plaće	27
4. PRAĆENJE TROŠKOVA OZLJEDA NA RADU NA MIKRORAZINI	29
4.1. Vrste troškova ozljeda na radu	29
4.1.1. Korektivni troškovi	30
4.1.2. Preventivni troškovi	31
4.2. Mogućnosti za smanjenje troškova ozljeda na radu	31
5. OBUHVAĆANJE I PRAĆENJE TROŠKOVA OZLJEDA NA RADU NA PRAKTIČNOM PRIMJERU	33
5.1. Praktični primjer praćenja korektivnih troškova	33
5.2. Praktični primjer praćenja preventivnih troškova	48
6. ZAKLJUČAK.....	60
LITERATURA	62
POPIS SLIKA	Error! Bookmark not defined.
POPIS TABLICA.....	68

1. UVOD

Sigurnost i zaštita zdravlja na radu važni su za ostvarivanje prava čovjeka na rad, dostojanstvo, zaštitu života i zaštitu zdravlja te su nedjeljivi dio gospodarstva u društvima koja su se opredijelila za održivi razvoj. Primjenom znanstvenih dostignuća u tehnici i medicini povećava se razina sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, stabilnost poslovanja i konkurentnost poslodavca, dok se zdravstvenim i mirovinskim fondovima smanjuju rashodi. Ozljeđe na radu predstavljaju velik ekonomski teret, kako samome radniku, tako i njegovom poslodavcu i državi. Problem mnogih država očituje se u nedostatku prijavljivanja ozljeda, ali i ne istraživanju ozljeda na radu. Nerazvijene zemlje ne provode ovakva istraživanja zbog neznanja, ali i zbog nedostatka novčanih sredstava. U razvijenim zemljama istraživanja se provode, no ipak poslodavci ne prijavljuju sve nezgode na radu najčešće zbog straha od financijske štete za poduzeće. U Hrvatskoj je zakonodavni okvir područja sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu odredio da je poslodavac obavezan provoditi mjere zaštite na radu kako bi rizik od ozljeda sveo na prihvatljivu razinu. Ukoliko se ozljeda na radu ipak dogodi, potrebno je provesti analizu i utvrditi propuste koji su do nje doveli te poduzeti mjere kako se tako nešto ne bi ponovilo.

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog završnog rada je utvrđivanje troškova zaštite na radu. Cilj rada je utvrditi koje se vrste troškova zaštite na radu pojavljuju te kroz praktične primjere pobliže pojasniti proceduru prijavljivanja ozljeda na radu. Također je cilj proučiti i objasniti metode procjene troškova zaštite na radu, kao polazišta za sprječavanje onih koji su posljedica nastanka štetnog događaja, ali i planiranja onih koji nastaju sa svrhom sprječavanja nastanka štetnog događaja. S obzirom da je cilj također komparirati kretanje broja ozljeda na radu u Hrvatskoj i zemljama Europske Unije i iznijeti zaključke, rad započinje upravo s tom tematikom.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Pri izradi ovog završnog rada korišteni su podaci iz sekundarnih izvora i to podaci Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu (eng. European Agency for Safety and Health at Work – EU OSHA), stručni

članci i druga stručna literatura, kao i odredbe iz zakonskih propisa. Podatke za praktični dio rada, odnosno podatke o preventivnim i korektivnim troškovima ustupila je privatna tvrtka specijalizirana za proizvodnju i trgovinu aluminijskih proizvoda, pod uvjetom da se za potrebe završnog rada ne ističe njezin naziv. U radu su korištene metoda deskripcije, metoda komparacije te metoda analize i sinteze podataka.

1.3. Struktura rada

Završni rad sastoji se od teorijskog dijela i praktičnih primjera. Strukturiran je od šest razrađenih poglavlja, popisa literature te popis predloženih slika i tablica. U uvodnom dijelu izraženi su predmet i ciljevi rada, izvori podataka i metode korištene prilikom njegove izrade. U drugom poglavlju provedena je usporedba statističkih podataka o ozljedama na radu u Hrvatskoj i Europskoj Uniji. Treće poglavlje obuhvaća praćenje troškova ozljeda na radu na makroekonomskoj razini. U četvrtom poglavlju detaljnije se objašnjava praćenje troškova ozljeda na radu na mikrorazini, dok je u petom poglavlju obuhvaćeno praćenje troškova ozljeda na radu na praktičnim primjerima. U zaključnom dijelu rada izneseni su zaključci temeljeni na stečenim spoznajama.

2. USPOREDBA STATISTIČKIH PODATAKA O OZLJEDAMA NA RADU U HRVATSKOJ I EUROPSKOJ UNIJI

Osim što utječu na kvalitetu života, ozljede na radu i profesionalne bolesti mogu predstavljati veliki ekonomski teret za društvo.¹ Potrebno je smanjiti ekonomske troškove, ali i učiniti radna mjesta sigurnijima, zdravijima i produktivnijima. Upravo to kroz svoj rad promiče Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (eng. European Agency for Safety and Health at Work – EU-OSHA). Zakonodavstvo Europske unije koje uređuje sigurnost i zdravlje na radu (eng. occupational safety and health - OSH) ključno je za zaštitu zdravlja i sigurnosti gotovo 170 milijuna radnika u EU.² Zaštita ljudi od opasnosti po zdravlje i sigurnost na radnom mjestu ključni su elementi postizanja trajnih dostojnih radnih uvjeta za sve radnike. Stoga je nužno omogućiti radnicima smanjenje zdravstvenih rizika i poboljšanje standarda zaštite na radu u različitim gospodarskim sektorima. Posljednja tri desetljeća donijela su značajan napredak u zaštiti na radu. Naime, statistički podaci pokazuju da su se nesreće sa smrtnim ishodom na radu u EU-u, u razdoblju od 1994. do 2018. godine, smanjile za oko 70%. Iako su čimbenici poput deindustrijalizacije i bolje medicinske skrbi nedvojbeno pridonijeli smanjenju broja nesreća na radu sa smrtnim ishodom, sustav zaštite na radu u EU-u također je odigrao značajnu ulogu. No, unatoč napretku još uvijek se događa mnogo nesreća na radu. Tijekom 2018. u EU-27 zabilježeno je 3,1 milijun nesreća bez smrtnog ishoda i čak 3300 nesreća sa smrtnim ishodom, a više od 200 000 radnika umire svake godine od bolesti povezanih s radom, što predstavlja golemu ljudsku patnju. Stoga je održavanje i poboljšanje standarda zaštite radnika stalni izazov i nužnost.

Osim zdravlja i dobrobiti, postoji snažan ekonomski razlog za visoku razinu zaštite radnika. Nesreće i bolesti na radu koštaju gospodarstvo EU-a više od 3,3% BDP-a godišnje³ (oko 460 milijardi EUR u 2019.). Osim što bi dobrobit ostvarena smanjenjem ovih troškova bila nemjerljiva, dobra praksa u zaštiti na radu pomaže poduzećima da

¹ Bađun, M., Costs of occupational injuries and illnesses in Croatia, Archives of Industrial Hygiene and Toxicology, Vol. 68, No. 1, 2017., str. 66.

² Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu 2021.-2027., Sigurnost i zdravlje na radu u svijetu rada koji se mijenja, 2021., str. 149, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0323&qid=1626089672913#PP1Contents> (pristupljeno 29. 8. 2022.)

³ Ibidem. (Ova brojka izračunata je korištenjem postotka godina života prilagođenih invalidnosti (DALYs) u ukupnom broju žena godina radnog stanovništva EU-a pomnoženog s BDP-om EU-a. DALY se izračunavaju zbrajanjem godina izgubljenog života (YLL) i godina proživljenih s invaliditetom (YLD), za smrtne i nesmrtonosne nesreće i bolest na radu.)

budu produktivnija, konkurentnija i održivija. Procjene pokazuju da je za svaki euro uložen u OSH, povrat za poslodavca oko dva puta veći.⁴

Ulaganja u OSH (sigurnost i zdravlje na radu) donose brojne prednosti. Strateški okvir Europske komisije o sigurnosti i zdravlju na radu za razdoblje 2021. - 2027. godine definira ključne prioritete i aktivnosti za unapređenje zdravlja i sigurnosti radnika te nudi rješenja za nagle promjene u gospodarstvu, demografiji i načinima rada. Njegovim ažuriranjem pomoći će se u mobilizaciji institucija EU-a, država članica i socijalnih partnera radi ostvarivanja zajedničkih prioriteta u području zaštite radnika. Planirane mjere pridonijet će i smanjenju troškova zdravstvene skrbi te pomoći poduzećima, uključujući mala i srednja poduzeća, da postanu produktivnija, konkurentnija i održivija.

2.1. Stopa ozljeda na 1000 zaposlenih prema djelatnosti poslodavca u Hrvatskoj u 2020. godini (sukladno NKD 2007.)

Stopa ozljeda na 1000 zaposlenih pokazatelj je koji omogućuje usporedbu stanja zaštite na radu na makro razini, a ujedno je značajan čimbenik za poduzimanje preventivnih mjera, uključujući utvrđivanje ulaganja u zaštitu na radu, tzv. preventivnih troškova zaštite na radu.

Na razini Republike Hrvatske, za 2020. godinu Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO) raspolaže s podacima o 14 403 ozljede na radu. Državni inspektorat dostavio je podatke o 21 ozljedi sa smrtnim ishodom, što čini ukupnu brojku od 14 424 analiziranih ozljeda. Za izračun stope ozljeda na radu na 1000 zaposlenih prema području djelatnosti u kojima su radili ozlijeđeni radnici te stope ozlijeđenih prema zanimanjima, korišteni su podaci Državnog zavoda za statistiku.

Stopa ukupnog broja prijavljenih ozljeda (N=14 424) na 1000 zaposlenih za sve djelatnosti iznosi 8,70, dok stopa prijavljenih ozljeda na mjestu rada (N=12 404) na 1000 zaposlenih za sve djelatnosti iznosi 7,48. Od ukupnog broja prijavljenih ozljeda (N=14 424), najveći broj ozljeda (N=3 319) dogodio se u prerađivačkoj industriji (oznaka područja: C).

⁴ Ibidem, str. 3.

Tablica 1. Stopa ozljeda na 1000 zaposlenih prema djelatnosti poslodavca (NKD 2007.)

Gospodarska djelatnost (NKD- 2007)		Ukupno		Stopa ukupnih ONR na 1000 zaposlenih	Na mjestu rada u djelatnosti		Stopa ONR na mjestu rada na 1000 zaposlenih
		N	%		N	%	
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	775	5,37	7,24	743	5,99	6,94
B	Rudarstvo i vađenje	32	0,22	6,40	31	0,25	6,20
C	Prerađivačka industrija	3 319	23,01	11,31	3 033	24,45	10,33
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	150	1,04	8,22	132	1,06	7,23
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	539	3,74	17,39	503	4,06	16,23
F	Građevinarstvo	1 313	9,10	11,01	1 262	10,17	10,58
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	2 124	14,73	9,10	1 834	14,79	7,85
H	Prijevoz i skladištenje	849	5,89	8,12	758	6,11	7,25
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	525	3,64	5,53	466	3,76	4,91
J	Informacije i komunikacije	142	0,98	2,55	89	0,72	1,60
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	289	2,00	7,41	211	1,70	5,41
L	Poslovanje nekretninama	47	0,33	15,67	41	0,33	13,67
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	382	2,65	5,34	310	2,50	4,34
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	372	2,58	8,36	308	2,48	6,92
O	Javna uprava i obrana: ; obvezno socijalno osiguranje	1 140	7,90	9,38	885	7,13	7,28
P	Obrazovanje	578	4,01	4,74	426	3,43	3,49
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1 535	10,64	12,40	1 137	9,17	9,19
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	209	1,45	7,21	151	1,22	5,21
S	Ostale uslužne djelatnosti	100	0,69	3,13	81	0,65	2,53
U	Djelatnosti izvan teritorijalnih organizacija i tijela	2	0,01	0,00	1	0,01	0,00

Izvor: HZZO, Analiza ozljeda na radu za 2020. godinu, str.8., <http://www.hzzzs.hr> (pristupljeno 12.7.2022.)

Najveća stopa ozljeda na 1000 zaposlenih (u odnosu na ukupan broj ozljeda) je u djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (oznaka područja: E) i iznosi 17,39. Od ukupnog broja prijavljenih ozljeda na mjestu rada (N=12 404), najveći broj ozljeda dogodio se također u prerađivačkoj industriji (N=3 033), a najviša stopa ozljeda na 1000 zaposlenih na mjestu rada u djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom te djelatnosti sanacije okoliša i iznosi 16,23.

Stopa ozljeda na 1000 zaposlenih prema djelatnosti poslodavca bitan je pokazatelj jer pokazuje u kojim djelatnostima postoji najveći broj ozljeda. Na taj način mogu se odrediti mjere koje će smanjiti broj ozljeda u tim djelatnostima.

2.2. Stopa ozljeda na 1000 radnika po županijama u Hrvatskoj u 2020. godini

Izvor podataka za analizu ozljeda na radu su prijave ozljeda na radu koje su dostavljene Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje te Izvješće o ozljedama na radu sa smrtnim ishodom Državnog inspektorata. U Izvješću su analizirane sve ozljede prijavljene HZZO-u, bez obzira jesu li ili nisu priznate od strane HZZO-a. Podatke iz prijava ozljede na radu HZZO jednom mjesečno dostavlja Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo (HZJZ).

Do 31. ožujka 2021. godine HZZO je dostavio podatke za 14 403 ozljede na radu koje su prijavljene u 2020. godini, a Državni inspektorat za još 21 ozljedu sa smrtnim ishodom, što čini ukupnu brojku od 14 424 analiziranih ozljeda.⁵ Od ukupnog broja prijavljenih ozljeda (N=14 424), najveći broj ozljeda (N=3 337) dogodio se u Gradu Zagrebu, ali najveća stopa ozljeda na 1000 zaposlenih (u odnosu na ukupan broj ozljeda) zabilježena je u Osječko baranjskoj županiji i iznosi 13,97. Uzimajući u obzir prijavljene ozljede na mjestu rada (N=12 404), najveći broj ozljeda dogodio se u Gradu Zagrebu (N=2 468), a najviša stopa ozljeda na 1000 zaposlenih na mjestu rada zabilježena je u Osječko-baranjskoj županiji i iznosi 12,39. Statistika je najpovoljnija u Ličko-senjskoj županiji, no treba uzeti u obzir da su ondje prilike za zapošljavanje mnogo manje te je manje radnih mjesta nego što je to slučaj u Zagrebu i Osijeku.

⁵ HZZO, Analiza ozljeda na radu za 2020. godinu, str. 1, <http://www.hzzsr.hr> (pristupljeno 12. 5. 2022.)

Tablica 2. Broj prijavljenih ozljeda i stopa ozljeda na 1000 zaposlenih po županijama (sukladno ESAW metodologiji)

Županija	Ukupno		Stopa ukupnih ONR na 1000 zaposlenih	Na mjestu rada		Stopa ONR na mjestu rada na 1000 zaposlenih
	N	%		N	%	
HR031 Primorsko-goranska županija	1186	6,54	11,19	1015	6,73	9,58
HR032 Ličko-senjska županija	121	0,67	8,50	116	0,77	8,15
HR033 Zadarska županija	389	2,14	7,84	365	2,42	7,36
HR034 Šibensko-kninska županija	302	1,67	10,31	281	1,86	9,59
HR035 Splitsko-dalmatinska županija	1096	6,04	7,78	899	5,96	6,38
HR036 Istarska županija	697	3,84	8,51	640	4,24	7,81
HR041 Dubrovačko-neretvanska županija	217	1,20	5,30	189	1,25	4,61
HR042 Grad Zagreb	3337	18,40	7,63	2468	16,37	5,64
HR043 Zagrebačka županija	1097	6,05	12,87	970	6,43	11,38
HR044 Krapinsko-zagorska županija	433	2,39	12,13	358	2,37	10,03
HR045 Varaždinska županija	707	3,90	11,04	622	4,12	9,71
HR046 Koprivničko-križevačka županija	257	1,42	8,31	229	1,52	7,41
HR047 Međimurska županija	423	2,33	11,22	386	2,56	10,24
HR048 Bjelovarsko-bilogorska županija	319	1,76	10,43	300	1,99	9,81
HR048 Virovitičko-podravska županija	221	1,22	10,90	215	1,43	10,61
HR049 Požeško-slavonska županija	222	1,22	11,96	210	1,39	11,31
HR04A Brodsko-posavska županija	326	1,80	9,18	311	2,06	8,76
HR04B Osječko-baranjska županija	1166	6,43	13,97	1034	6,86	12,39
HR04C Vukovarsko-srijemska županija	429	2,37	10,15	410	2,72	9,70
HR04D Karlovačka županija	364	2,01	10,29	343	2,27	9,70
HR04E Sisačko-moslavačka županija	530	2,92	13,82	465	3,08	12,12

Izvor: HZZO, Analiza ozljeda na radu za 2020. godinu, str. 3, <http://www.hzzsr.hr> (pristupljeno 12.5.2022.)

2.3. Podaci o ozljedama na radu u zemljama Europske Unije

Ozljede i bolesti na radu rezultiraju gubitkom od 3,9% svih radnih godina u svijetu i 3,3% onih u EU, što je ekvivalentno trošku od približno 2,680 milijardi eura, odnosno 476 milijardi eura.⁶

Ukupno je 123,3 milijuna DALY (izgubljene i proživljene godine života s invaliditetom) izgubljeno na globalnoj razini kao posljedica ozljeda i bolesti na radu, a 7,1 milijun u EU.

⁶ Ekonomika sigurnosti i zdravlja na radu - vrijednost OSH-a za društvo, Troškovi društva zbog ozljeda i bolesti povezanih s radom, <https://visualisation.osha.europa.eu/osh-costs#!/> (pristupljeno 12. 7. 2022.)

Od toga je 67,8 milijuna godina života izgubljenih zbog smrtonosne ozljede ili bolesti (3,4 milijuna u EU), a 55,5 milijuna živi s invaliditetom (3,7 milijuna u EU).⁷

DALY je pokazatelj tereta bolesti u ljudskoj populaciji. Uzima u obzir prerane smrti ljudi i godine života koje su izgubljene zbog vremena provedenog u zdravstvenim ustanovama. Izgubljene i godine provedene s invaliditetom (DALY-s) suma su dviju dimenzija. Prva dimenzija je vrijednost budućih godina života koje su izgubljene zbog prerane smrti. Druga dimenzija je vrijednost načina života u budućim godinama, način života odrediti će prosječna ozbiljnost ozljeda, mentalne ili fizičke poteškoće koje je uzrokovala bolest ili ozljeda.⁸

Izračun izgubljenih i proživljenih godina s invaliditetom dobiva se zbrajanjem godina izgubljenih zbog prerane smrti (YLL) i godina izgubljenih zbog invalidnosti (YLD) kako prikazuje sljedeća jednadžba: $DALY = YLL + YLD$ ⁹

DALY= disability adjusted life years

YLL= years of life lost due to premature death

YLD= years lost due to disability

U tablici 3 predočeni su podaci vezani uz glavne bolesti povezane s radom i DALY na 100 000 radnika za zemlje članice EU.

Najnepovoljnije rezultate bilježi Cipar, zemlja s najvećim postotkom bolesti, 26%. Negativan trend slijede Irska i Litva s postotkom bolesti od 24%. Postotak bolesti u Malti, Portugalu i Rumunjskoj iznosi 22%. Postotak bolesti u Italiji je 20%. Ostale zemlje navedene u tablici iznad bilježe postotak bolesti manji od 20%.

Republika Hrvatska ubraja se među zemlje s postotkom bolesti manjim od 20% jer je zabilježeni podatak 19%.

⁷ Ibidem.

⁸ Donev, D., Zaletel-Kragelj, Lj., Bjegović, V., Burazeri, G., Measuring the burden of disease: Disability adjusted life year (DALY), Chapter in book: Health Investigation: Analysis-Planning-Evaluation, 2nd Edition, Vol. II, 2001., str. 4, <https://www.researchgate.net>, (pristupljeno 13. 7. 2022.)

⁹ Ibidem, str. 8.

Tablica 3. Glavne bolesti povezane s radom i DALY na 100.000 radnika

Zemlje članice EU	Bolest	Postotak (%)	Vrijednost
Austrija	ozljede	18	648
Belgija	ozljede	4	118
Bugarska	ozljede	14	515
Hrvatska	ozljede	19	570
Cipar	ozljede	26	859
Češka	ozljede	15	440
Danska	ozljede	8	288
Estonija	ozljede	15	420
Finska	ozljede	9	295
Francuska	ozljede	6	211
Njemačka	ozljede	8	273
Grčka	ozljede	11	365
Mađarska	ozljede	8	270
Island	ozljede	9	281
Irska	ozljede	24	837
Italija	ozljede	20	618
Latvija	ozljede	15	515
Litva	ozljede	24	740
Luksemburg	ozljede	3	120
Malta	ozljede	22	596
Nizozemska	ozljede	8	243
Norveška	ozljede	11	355
Poljska	ozljede	14	464
Portugal	ozljede	22	744
Rumunjska	ozljede	22	758
Slovačka	ozljede	11	367

Izvor: EU-OSHA, Analiza po uzrocima u EU, 2017., <https://visualisation.osha.europa.eu> (pristupljeno 13.7.2022.)

2.4. Troškovi zaštite na radu u zemljama Europske unije

U izvješću agencije EU-OSHA-e iz 2015. godine navedeni su podaci o procijenjenim troškovima ozljeda, bolesti i smrtnih slučajeva povezanih s radom na europskoj razini. Procjene troškova usredotočene su na pet zemalja: Finsku, Njemačku, Nizozemsku, Italiju i Poljsku, jer za te zemlje postoji dovoljno podataka i one su primjeri raznolikih europskih zemljopisnih osobina, gospodarskih djelatnosti i društvenih sustava.

U svih pet zemalja indirektni troškovi čine najveći udjel u ukupnim troškovima, pri čemu Poljska ima najniži postotak indirektnih troškova koji iznosi 45%. S druge strane Finska ima postotak od 72%. Razlog tome je što je cjenovno ponderirani indeks koji je korišten u Poljskoj za procjenu direktnih i indirektnih troškova bio niži nego kod ostale četiri

države.¹⁰ Promatrani su izravni, neizravni i nematerijalni troškovi zasebno za svaku od pet zemalja. Ovi troškovi mogu varirati ovisno o slučaju i po zaposlenoj osobi iz raznih razloga, npr. nedovoljno prijavljivanje ozljeda.

Tablica 4. Prosječni trošak u slučaju ozljeđivanja radnika u zemljama EU

Prosječni trošak u slučaju ozljeđivanja radnika	Država	Trošak (euri)
	Nizozemska	73,410
	Italija	56,964
	Njemačka	47,360
	Finska	45,816
	Poljska	37,860

Izvor: Autorica temeljem podataka iz članka EU-OSHA, The value of OSH and the societal costs of work-related injuries and diseases, 2019., str. 42

Tablica 5. Troškovi po zaposleniku u zemljama EU

Troškovi po zaposleniku	Država	Trošak (euri)
	Italija	4,667
	Nizozemska	2,855
	Poljska	2,722
	Njemačka	2,664
	Finska	2,479

Izvor: Autorica temeljem podataka iz članka EU-OSHA, The value of OSH and the societal costs of work-related injuries and diseases, 2019., str. 42

Tablica 6. Troškovi u slučaju ozljede na radu u zemljama EU

Troškovi u slučaju ozljede na radu	Država	Trošak (euri)
	Italija	57,814
	Nizozemska	54,861
	Poljska	35,359
	Njemačka	25,831
	Finska	25,601

Izvor: Autorica temeljem podataka iz članka EU-OSHA, The value of OSH and the societal costs of work-related injuries and diseases, 2019., str. 42

¹⁰ European Agency for Safety and Health at Work, The value of OSH and the societal costs of work-related injuries and diseases, 2019., str. 42. , <https://osha.europa.eu/cs/publications/value-occupational-safety-and-health-and-societal-costs-work-related-injuries-and> (pristupljeno 16. 5. 2022.)

Tablica 7. Troškovi vezani uz bolesti na radu po slučaju u zemljama EU

Troškovi vezani uz bolesti na radu po slučaju	Država	Trošak (euri)	
	Nizozemska	81,697	
	Njemačka	69,993	
	Finska	64,558	
	Italija	49,437	
	Poljska	41,622	

Izvor: Autorica temeljem podataka iz članka EU-OSHA, The value of OSH and the societal costs of work-related injuries and diseases, 2019., str. 42

3. METODE PROCJENE TROŠKOVA OZLJEDA NA RADU I IZVORI PODATAKA ZA NJIHOVO PRAĆENJE NA MAKRO RAZINI

3.1. Metode procjene troškova ozljeda na radu

Troškovi ozljeda na radu mogu se grupirati u dvije kategorije: izravni i neizravni i troškovi.

Izravni troškovi se uglavnom odnose na liječenje ozljede ili bolesti. Medicinski troškovi su osigurani, što ih čini lako mjerljivima i ne zahtijevaju korištenje posebnih metoda procjene. Također, šteta na imovini tvrtke, usluge hitne pomoći i troškovi pogreba ponekad su uključeni kao komponente izravnih troškova.

Neizravni troškovi obično nisu osigurani, što otežava njihovo mjerenje. U neizravne troškove spadaju troškovi izgubljenih prilika za ozlijeđenog ili oboljelog radnika, njegovu obitelj i suradnike, poslodavca i zajednicu, gubitak produktivnosti, administrativne troškove, pravne troškove, itd.

Metoda ljudskog kapitala najčešće je korištena metoda za procjenu neizravnih troškova. Metoda ljudskog kapitala percipira radnički doprinos društvu kao njegov doprinos bruto domaćem proizvodu (BDP-u).¹¹ Drugim riječima, ako se produktivnost smanji, smanjuje se i BDP.

Za kratkotrajne odsutnosti, gubici produktivnosti mogu se izračunati množenjem dana odsutnosti s dnevnicom. U slučaju dulje odsutnosti, kada je produktivnost smanjena nekoliko godina, metoda ljudskog kapitala usvaja procjenu sadašnje vrijednosti buduće zarade.¹²

Tijekom procjene troškova obično se broje ozljede na radu i bolesti i zatim se izračunavaju troškovi. Velik problem u vezi s nesrećama na radu je da se vrlo mali broj njih prijavljuje. Ne fatalne ozljede ne prijavljuju se u većini država te se procjenjuje da u SAD-u oko 40% ne fatalnih ozljeda nije zabilježeno.¹³ Ne prijavljivanje ne fatalnih

¹¹ Bađun, M, Costs of occupational injuries and illnesses in Croatia, Sciendo, Vol. 68, 2017., str. 67.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem, str. 68.

ozljeda proizlazi iz neznanja poslodavaca ili njihovog straha od financijske štete za poduzeće.¹⁴ Teške nesreće sa smrtnim ishodom gotovo se uvijek prijavljuju, što ih čini statistički točnijim.

3.2. Izvori podataka za utvrđivanje troškova ozljeda na radu

Izvori podataka za utvrđivanje troškova ozljeda na radu u prvome redu proizlaze iz statističkih evidencije ustrojenih sukladno zakonskoj regulativi. U Republici Hrvatskoj dva su izvora statistika ozljeda na radu i profesionalnih bolesti:

- Državni zavod za statistiku (DZS),
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo (ZJZZ) – Služba za medicinu rada.

U Hrvatskoj je kroz zakonsku regulativu definiran obvezni doprinos za zdravstveno osiguranje. Obveznik doprinosa je poslodavac. Prethodna regulativa izdvajala je poseban doprinos za zdravstveno osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, međutim, taj doprinos je ukinut te je danas aktualna jedinstvena stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje od 16,5%. U okviru prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja osiguravaju se i prava za slučaj priznate ozljede na radu odnosno profesionalne bolesti: pravo na zdravstvenu zaštitu, pravo na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad, pravo na naknadu troškova prijevoza u vezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu zbog priznate ozljede na radu i profesionalne bolesti, pravo na naknadu za pogrebne troškove.¹⁵

Pozitivna makroekonomska kretanja omogućila su donošenje izmjena i dopuna Zakona o doprinosima, kojima se stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje i ozljede na radu s 15,5% povećala na 16,5%.¹⁶

U svojem Izvješću o poslovanju za 2019. godinu HZZO navodi da je zabilježeno 1.599.311 aktivnih osiguranika, što je povećanje od 2,21% (34.634 zaposlenih više) u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.¹⁷ U strukturi broja aktivnih osiguranika 2019. godine, 46,99% (751.506) čine žene, a 53,01% (847.805) čine muškarci.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti, HZZO, NN 75/2014., broj dokumenta u izdanju: 1412

¹⁶ Izvješće o poslovanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za 2019. godinu, str. 3, <https://hzzo.hr> (pristupljeno 14. 5. 2022.)

¹⁷ Ibidem.

Evidentirano je 1.059.765 umirovljenika.¹⁸ Grupu ostalih osiguranika (1.058.798 osoba) čine osobe koje su pravo na zdravstvenu zaštitu ostvarile po različitim osnovama osiguranja, a radi se o nezaposlenim osobama (438.759 osoba ili 41,44%), djeci do navršene 18. godine (391.717 ili 37%), učenike srednjih škola i studente na redovnom školovanju (135.608 ili 12,81%), inozemne osiguranike-umirovljenike (38.078 ili 3,60%), osobe nesposobne za samostalan život i rad (16.513 ili 1,56%) i druge osobe.¹⁹

Tablica 8. Osiguranici HZZO-a u 2019. godini.

Osiguranici	Prosječan broj				Indeks 2019./ 2018.	Učešće %	
	2016.	2017.	2018.	2019.		2018.	2019.
- aktivni radnici	1.497.178	1.522.335	1.564.677	1.599.311	102,21	37,22	38,18
- aktivni poljoprivrednici	19.044	16.429	14.155	12.272	86,70	0,34	0,29
- umirovljenici	1.062.534	1.058.838	1.057.951	1.059.765	100,17	25,17	25,30
- članovi obitelji	700.109	605.325	525.135	458.512	87,31	12,49	10,95
- ostali	1.019.143	1.041.305	1.041.464	1.058.798	101,66	24,78	25,28
Ukupno RH	4.298.008	4.244.232	4.203.382	4.188.658	99,65	100,00	100,00

Izvor: Izvješće o poslovanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za 2019. godinu, str. 3, <https://hzzo.hr> (pristupljeno 14. 5. 2022.)

U strukturi osiguranika, aktivni osiguranici čine 38,18%, umirovljenici 25,30%, poljoprivrednici 0,29%, članovi obitelji 10,95%, te ostali osiguranici 25,28% od ukupnog broja osiguranih osoba.²⁰

Od ukupnog broja osiguranih osoba (4.188.658), nositelji osiguranja čine 89,05% ili 3.730.146 osoba, dok članovi obitelji čine 10,95% ili 458.512 osoba.²¹ Tako je u promatranoj godini uz 1.599.311 aktivnih osiguranika pravo na zdravstvenu zaštitu ostvarilo i 308.974 članova njihovih obitelji, što je 19,32% aktivnih osiguranika, a uz 1.059.765 umirovljenika evidentirano je 80.944 članova njihovih obitelji ili 7,64%.²²

¹⁸ Ibidem.

¹⁹ Ibidem.

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem.

²² Ibidem.

U ovome dijelu potrebno je istaknuti da se u skladu s odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ozljedom na radu smatra: ²³

1. ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem, ozljeda prouzročena naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je uzročno vezana uz obavljanje poslova;
2. bolest koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada, odnosno obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje je osigurana osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju;
3. ozljeda nastala na način (propisan u točki 1. Zakona) koju osigurana osoba zadobije na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji joj je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojeg je osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju,
4. ozljeda, odnosno bolest (propisane u točkama 1. i 2. Zakona) koja nastane kod osigurane osobe u okolnostima iz članka 16. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju. Prema članku 16. na obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, osim osiguranika iz članka 7., obvezno se osiguravaju i sljedeće osigurane osobe: učenici i studenti na redovitom školovanju, djeca sa smetnjama u tjelesnom i duševnom razvoju, osobe koje sudjeluju u akcijama spašavanja, osobe koje kao članovi operativni sustava dobrovoljnih vatrogasnih organizacija obavljaju zadatak gašenja požara i dr.

3.3. Postupak prijave ozljede na radu

Postupak utvrđivanja i priznavanja ozljede ili bolesti pokreće se podnošenjem tiskanice „Prijave o ozljedi na radu“ (Slika 1). Podatke ispunjava poslodavac. Tiskanica sadrži podatke o poslodavcu koji uključuju naziv tvrtke, adresu e-mail, OIB poslovnog subjekta, broj obveze obveznika uplate te glavnu gospodarsku djelatnost kojom se bavi. U praktičnom primjeru glavna gospodarska djelatnost poslovnog subjekta je lijevanje lakih metala. U tiskanici je potrebno navesti ukupan broj zaposlenika, odnosno označiti brojčani razred u koji poslodavac prema broju zaposlenika pripada. U ovom primjeru to je 250-499 zaposlenih. Također je potrebno navesti ime i prezime izabranog doktora specijaliste medicine rada. Dalje slijede podaci o ozlijeđenoj osobi. Navode se osobni

²³ Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Narodne novine br. 80/13., 137/13. i 98/19.

podaci ozlijeđene osobe (radnika) i to ime i prezime roditelja, datum rođenja, adresa stanovanja, OIB, matični broj, spol, državljanstvo. Nadalje slijede podaci o vrsti ugovora o radu, radno vrijeme na koje je ozlijeđena osoba zaposlena, radno vrijeme ozlijeđene osobe, zanimanje osobe i dr.

U nastavku se navode podaci o ozljedi na radu. Mora se navesti datum ozljede, vrijeme ozljede, lokacija (adresa) gdje se ozljeda dogodila, županija kojoj mjesto gdje se ozljeda dogodila pripada. Slijede podaci o ozljedi. Navodi se težina ozljede. U ovom praktičnom primjeru radi se o teškoj ozljedi. Vrsta ozljede je zatvoreni lom, a ozlijeđeni dio tijela je noga. Navodi se da je osoba ozlijeđena za vrijeme redovitog rada. Također je potrebno opisati radni okoliš u kojemu se nesreća dogodila. U ovom primjeru se ozlijedio u hali dorade, pokraj peći za kaljenje. Radnik je izvodio poslove mehaničara na peći za kaljenje, točnije demontažu grede sa peći za kaljenje, kako bi se mogla skinuti horizontalna vrata sa peći.

Događaj koji je doveo do nesreće bio je popuštanje vijka na gredi i radnik je pao sa ljestava. Dalje slijedi opis načina na koji se radnik ozlijedio. Radnik je nakon popuštanja vijka na gredi pao sa ljestava na pod i došlo je do loma lijeve noge, uključujući i koljeno. U trenutku ozljeđivanja koristio je osobna zaštitna sredstva i bio je osposobljen za rad na siguran način. Pružena mu je prva pomoć, obavljen je očevid od strane policije i nadzor od strane inspektora rada za zaštitu na radu. Dalje se navode podaci o neposrednom rukovoditelju, podaci o očevidcu i podaci o osobi koja je popunila tiskanice prijave o ozljedi na radu.

Zadnja stranica tiskanice je predviđena za izvješće izabranog doktora opće/obiteljske medicine, koje on i popunjava. Podaci koje je potrebno ispuniti na zadnjoj stranici tiskanice su: ime, prezime i adresa doktora koji je prvi pregledao ozlijeđenu osobu, naziv i adresa zdravstvene ustanove u kojoj je prvi puta pregledana ozlijeđena osoba, dijagnoza ozljede, naziv i šifra prema važećoj međunarodnoj klasifikaciji bolesti (MKB), vanjski uzrok ozljede prema MKB. Nadalje se moraju označiti tvrdnje koje su istinite za ozlijeđenu osobu: boluje li ozlijeđena osoba od drugih bolesti koje su za posljedicu mogle imati ozljedu, boluje li ozlijeđena osoba od fizičkih ili psihičkih poteškoća koje su mogle utjecati na nastanak ozljede te je li izvršeno testiranje na alkohol ili druga opojna sredstva. Dalje slijede moguće napomene i podaci koje ispunjava HZZO.

Slika 1. Tiskanica „Prijava o ozljedi na radu“

Tiskanica OR

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO)

OIB 02958272670

Lokacija:

Redni broj slučaja

Pečat i potpis ovlaštenog radnika HZZO-a

PRIJAVA O OZLJEDI NA RADU

A) PODACI O POSLODAVCU

Ispunjava POSLODAVAC

01. Naziv:			
02. Adresa (sjedište):			
03. E-mail:			
04. OIB:			
05. Broj obveze obveznika uplate:			
06. Glavna gospodarska djelatnost (sukladno važećoj NKD klasifikaciji)	Lijevanje lakih metala	2453	
07. Broj zaposlenih (sifra sukladno ESAW klasifikaciji)	250-499 zaposlenih		4
08. Ime, prezime izabranog doktora specijaliste medicine rada:	DR. VERONIKA GAČIĆ LOVRIĆ		

B) PODACI O OZLIJEĐENOJ OSOBI

09. Ime, ime roditelja, prezime: ;						
10. Datum rođenja (DD/MM/GGGG):						
11. Adresa stanovanja:	Ulica					
	Kućni broj					
	Mjesto					
	Pošanski broj	3	5	2	1	2
	Telefon:			E-mail:		
12. OIB:	5					
13. Matični broj osigurane osobe:						
14. Spol:	Muškarac	1				
15. Državljanstvo:	Hrvatsko	1				
16. Osnova osiguranja:	Zaposlenik	3	0	0		
17. Vrsta ugovora o radu:	Na neodređeno vrijeme	1				
18. Radno vrijeme na koje je ozlijeđena osoba zaposlena:	Puno radno vrijeme	1				
19. Radno vrijeme ozlijeđene osobe na dan ozljede (od - do):	08 : 00 - 16 : 00					
20. Zanimanje ozlijeđene osobe (sukladno NKZ - 10 klasifikaciji):	Mehaničari/mehaničarke i monter/monterke industrijskih i ostalih strojeva i srodna zanimanja	7	2	3	3	
21. Koliko je sati ozlijeđena osoba radila toga radnog dana prije ozljede:	07 : 00					
22. Koliko je dugo osoba obavljala posao na kojem je ozlijeđena (godina, mjeseci, dana):	050125					

C) PODACI O OZLJEDI NA RADU

23. Datum ozljede (DD/MM/GGGG):	2	1	0	2	2	0	2	2
24. Vrijeme ozljede	15:00 - 15:59	1		5				
25. Lokacija (adresa) gdje se ozljeda dogodila:								

Slika 1. Tiskanica „Prijava o ozljedi na radu“ - nastavak

26.	Županija:	Brodsko-posavska županija	H	R	0	4	A
27.	Težina ozljede:	Teška					
28.	Vrsta ozljede (šifre sukladno ESAW klasifikaciji):	Zatvoreni lomovi	0	2	1		
29.	Ozlijeđeni dio tijela (šifre sukladno ESAW klasifikaciji):	Noga, uključujući koljeno	6	2			
30.	Mjesto rada:	uobičajeno ili mjesto rada unutar lokalne jedinice					1
31.	Osoba je ozlijeđena za vrijeme rada	Redovitog					1
32.	Mjesta u vezi s radom:						
33.	Radni okoliš (opisati mjesto rada, radni prostor ili općenito okoliš na kojem se nesreća dogodila):	HALA DORADE, POKRAJ PEĆI ZA KALJENJE.					
34.	Radni proces (opisati glavnu vrstu posla ili zadatka (općenita aktivnost) koju je ozlijeđeni izvodio u vrijeme kad se ozlijedio):	MEHANIČARSKI POSLOVI NA PEĆI ZA KALJENJE.					
35.	Specifična aktivnost u vrijeme ozljede (opisati konkretnu fizičku aktivnost koju je ozlijeđeni obavljao, te alat, predmet ili spravu koju je koristio u trenutku nesreće):	DEMONTAŽA GREDE SA PEĆI ZA KALJENJE, KAKO BI SE MOGLA SKINUTU HORIZONTALNA VRATA SA PEĆI.					
36.	Poremećaj u radnom procesu (opisati posljednji događaj koji je odstupio od normalnog i doveo do nesreće, te alat, predmet ili spravu koja je uključena u neuobičajeni događaj):	VIJAK JE POPUSTIO NA GREDI I OZLIJEĐENI JE PAO SA LJESTAVA.					

Slika 1. Tiskanica „Prijava o ozljedi na radu“ - nastavak

37.	Kontakt - način ozljeđivanja (opisati način na koji je ozljeđeni zadobio fizičku ili mentalnu traumu, te alat, predmet ili spravu s kojom je ozljeđeni došao u kontakt ili psihološki način ozljeđivanja):	PRILIKOM PADA OZLJEĐENOG SA LJESTAVA NA POD, DOŠLO JE DO LOMA LJJEVE NOGE.	
38.	Uzrok ozljeđe:	Nepredvidivi uzrok (prirodni događaj ili ljudska radnja) koji se nije mogao spriječiti, izbjeći ni otkloniti (primjerice potres, poplava, udar groma, nemiri i ratno stanje)	8 9 1
39.	Je li procjenom rizika predviđeno korištenje osobnih zaštitnih sredstava?	DA	1
40.	Jesu li korištena osobna zaštitna sredstva?	DA	1
41.	Je li radnik osposobljen za rad na siguran način?	DA	1
42.	Jesu li primijenjena osnovna pravila zaštite na radu?	DA	1
43.	Jesu li primijenjena posebna pravila zaštite na radu?	DA	1
44.	Je li bila pružena prva pomoć:	DA	1
45.	Je li provedena interna istraga o ozljedi?		
46.	Je li obavljen očevid od strane policije?	DA	1
47.	Je li obavljen nadzor od strane inspektora rada za zaštitu na radu?	DA	1
D) PODACI O NEPOSREDNOM RUKOVODITELJU			
48.	Ime, prezime i funkcija:	S... .. NJA	Telefon:
49.	Adresa stanovanja:	GR... .. IV	E-mail:
E) PODACI O OČEVIDCU			
50.	Ime, prezime:		Telefon:
51.	Adresa stanovanja:		E-mail:
F) PODACI O OSOBI KOJA JE POPUNILA TISKANICU PRIJAVE O OZLJEDI NA RADU			
52.	Ime, prezime:		Telefon:
53.	Radno mjesto:	STRUČNJAK ZAŠTITE NA RADU	E-mail:

2 4 0 2 2 0 2 2

 Datum podnošenja prijave (DD/MM/GGGG)

 Ime i prezime / OIB, potpis ovlaštene osobe poslodavca

Slika 1. Tiskanica „Prijava o ozljedi na radu“ - nastavak

G) IZVJEŠĆE IZABRANOG DOKTORA OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE

Ispunjava izabrani doktor

54. Izvješće sačinjeno: L **B) Osnovom medicinske dokumentacije**

55. Ime, prezime, adresa doktora koji je prvi pregledao ozlijeđenu osobu:

56. Naziv i adresa zdravstvene ustanove u kojoj je prvi puta pregledana ozlijeđena osoba:

57. Dijagnoza ozljede, naziv i šifra prema važećoj MKB:

58. Vanjski uzrok ozljede prema MKB (W01 - Z99):

59. Boluje li ozlijeđena osoba od drugih bolesti, koje su za posljedicu mogle imati ozljedu?
 1 - da, 2 - ne; Ako DA, navesti koje.

60. Boluje li ozlijeđena osoba od fizičkih ili psihičkih poteškoća koje su utjecale na nastanak ozljede? 1 - da, 2 - ne; Ako DA, navesti koje.

61. Je li izvršeno testiranje na alkohol ili druga opojna sredstva? 1 - da, 2 - ne, 9 - nema podataka; Ako DA, navesti rezultat.

62. Napomena:

.....
 Datum popunjavanja prijave (DD/MM/GGGG)

M.P.

.....
 Ime i prezime, potpis i šifra izabranog doktora

H) PODACI HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE

Ispunjava HZZO

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (OIB 02958272670) temeljem članka 125. stavka 1. točke 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne Novine", broj 80/13., 137/13. i 98/19.), u predmetu utvrđivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja osiguranoj osobi iz točke B (Podaci o ozlijeđenoj osobi) priznaje se ozljeda na radu i prava koja proizlaze iz priznate ozljede na radu.

.....
 Datum nastanka ozljede na radu

.....

.....
 Datum priznavanja ozljede na radu

.....

.....
 me i prezime, potpis /elektronički potpis ovlaštene službene osobe

.....
 Šifra prema MKB priznate ozljede na radu

M.P.

.....
 Evidencijski broj priznate ozljede na radu

Dopuštena je žalba Direkciji Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u roku od 15 dana od dana zaprimanja ovjerene tiskanice Prijave o ozljedi na radu. Žalba se predaje neposredno ili putem pošte odnosno usmeno na zapisnik regionalnom uredu odnosno područnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje gdje je tiskanica Prijave o ozljedi na radu ovjerena.

Tiskanica „Prijava o ozljedi na radu“ podnosi se regionalnom uredu odnosno područnoj službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Može se podnijeti prema mjestu prebivališta, odnosno boravka osigurane osobe ili u regionalnom uredu, odnosno područnoj službi prema sjedištu poslodavca. Prijavu podnosi poslodavac ili osoba koja samostalno osobnim radom obavlja djelatnost te organizator određenih poslova i aktivnosti iz članka 16. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju.²⁴ Prijava se podnosi po službenoj dužnosti ili na traženje ozlijeđenog ili oboljelog radnika, odnosno osigurane osobe kojoj se prema Zakonu osiguravaju prava za slučaj ozljede na radu.

Ukoliko poslodavac ne podnese prijavu o ozljedi na radu, prijavu je obavezan podnijeti izabrani doktor opće/obiteljske medicine prema zahtjevu ozlijeđene ili oboljele osigurane osobe ili prema prijedlogu nadležnog doktora specijaliste medicine rada s kojim Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ima sklopljen ugovor o provođenju specifične zdravstvene zaštite radnika, a koji je nadležan za provođenje specifične zdravstvene zaštite radnika prema sjedištu poslodavca.²⁵

Zahtjev za priznavanje ozljede na radu i utvrđivanjem prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja uslijed ozljede na radu može podnijeti i sama osigurana osoba, odnosno član obitelji u slučaju smrti osigurane osobe.

Rok za podnošenje prijave o ozljedi na radu odnosno zahtjeva je 8 dana od dana nastanka ozljede na radu. Osigurana osoba za koju Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje nije podnesena prijava o ozljedi na radu u roku od tri godine od isteka naznačenog roka gubi pravo na pokretanje postupka utvrđivanja i priznavanja ozljede na radu od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.²⁶

Poslodavac mora isključiti izvor ozljede, osigurati ozlijeđenoj osobi pružanje prve pomoći te pozvati hitnu medicinsku pomoć ili zbrinuti ozlijeđenu osobu u stacionarnu zdravstvenu ustanovu ili dnevnu bolnicu. Mora obavijestiti mjesno nadležni ured tijela nadležnog za inspekcijski nadzor na broj telefona objavljen na službenim stranicama toga tijela ili na jedinstveni telefonski broj za hitne službe 112.

²⁴ HZZO, Ozljede na radu i profesionalne bolesti, Specifična zdravstvena zaštita, <https://hzzo.hr/ozljede-na-radu-i-profesionalne-bolesti-specificna-zdravstvena-zastita/1-ozljeda-na-radu> (pristupljeno 2. 5. 2022.)

²⁵ Postupak prijave ozljede na radu u Republici Hrvatskoj, <https://www.iusinfo.hr> (pristupljeno 13. 7. 2022.)

²⁶ HZZO, Ozljeda na radu, <https://hzzo.hr/ozljede-na-radu-i-profesionalne-bolesti-specificna-zdravstvena-zastita/1-ozljeda-na-radu> (pristupljeno 2. 5. 2022.)

Prema odredbama Zakona o zaštiti na radu, poslodavac mora voditi evidenciju o svakoj ozljedi na radu, koja se zasniva na zapisniku o ozljedi na radu koji se treba sastaviti za svaku ozljedu na radu.²⁷

Nakon što se dogodi ozljeda na radu, radnik je obavezan podnijeti izjavu o okolnostima nastanka ozljede na radu koju je poslodavac obavezan čuvati (Slika 2).

Slika 2. Izjava radnika o okolnostima nastanka ozljede

Izjava o okolnostima nastanka ozljede

U srijedu 2.2.2022, radio sam na pripremi trake.
Nakon postavljanja koluta na okretač, stisnuo sam tipku za podizanje gore i rukom pridržavao kolut. Kolut je počeo padati dolje, pokušao sam ga zaustaviti pri čemu me je lupio u šaku desne ruke.

Izvor: Autorica temeljem internih podataka drugog poslovnog subjekta

3.4. Obavješćavanje o ozljedama na radu

Poslodavac je obavezan o svakoj ozljedi na radu radnika obavijestiti Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje na način kako je propisano odredbama Pravilnika o uvjetima i postupku ostvarivanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja s osnove ozljede na radu i profesionalne bolesti.²⁸ O svakoj ozljedi na radu radnika koji je izostao sa rada tri

²⁷ <https://seminar.hr/postupak-ozljeda-na-raduseminar.hr> (pristupljeno 3. 5. 2022.)

²⁸ Pravilnik o uvjetima i postupku ostvarivanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja s osnove ozljede na radu i profesionalne bolesti, Narodne novine br. 32/2003.

ili više dana, poslodavac je obavezan obavijestiti tijelo nadležno za poslove inspekcije rada. Poslove inspekcije rada u Republici Hrvatskoj obavljaju inspektori rada u Državnom inspektoratu, a o ozljedi na radu obavještava se odgovarajuća područna jedinica Državnog inspektorata prema mjestu događaja.²⁹

Kada se radi o pojedinačnoj i lakšoj ozljedi radnika i poslodavac je izvršio obvezu iz navedenog pravilnika, odnosno obavijestio je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje u roku od 30 dana od dana nastanka ozljede na radu, tada ne mora obavještavati i Državni inspektorat.³⁰

Kada se radi o skupnoj, težoj ili smrtnoj ozljedi na radu poslodavac je obavezan obavijestiti tijelo nadležno za poslove inspekcije rada odmah po nastanku događaja i u roku od 48 sati od nastanka događaja dostaviti pisano izvješće. Sadržaj izvješća propisan je odredbama Pravilnika o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu.³¹

Poslodavac čini prekršaj ukoliko odmah ne obavijesti tijelo nadležno za poslove inspekcije rada o smrtnoj, skupnoj ili težoj ozljedi radnika, ako u propisanom roku ne dostavi propisano izvješće o ozljedi te ako ne obavijesti tijelo nadležno za poslove inspekcije rada ili HZZO o ozljedi na radu koja je za posljedicu imala izostanak radnika sa rada tri ili više dana.³² Prekršajne kazne su propisane u novčanim iznosima od 10.000,00 do 40.000,00 kuna za poslodavca i od 5.000,00 do 10.000,00 kuna za odgovornu osobu pravne osobe.³³

U 2020. godini u Hrvatskoj su prijavljene 14 403 ozljede na radu.³⁴ (Državni inspektorat izvijestio je o dodatnim ozljedama, njih 21 sa smrtnim ishodom, što čini ukupnu brojku od 14 424 analiziranih ozljeda.³⁵

²⁹ Puljić, N., Zaštita na radu - vodič za poslodavce, Poslovni zbornik, Zagreb, 2006., str. 109.

³⁰ Ibidem.

³¹ Pravilnik o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu, Narodne novine br. 52/1984., 59/1996., 71/2014. i 94/2018.

³² Puljić, N., op. cit., str. 109.

³³ Ibidem, str. 110.

³⁴ HZZO, Analiza ozljeda na radu za 2020. godinu, <http://www.hzzzsr.hr> (pristupljeno 12. 5. 2022.)

³⁵ Ibidem.

3.5. Privremena nesposobnost za rad

Pod privremenom nesposobnošću za rad, za vrijeme koje osiguraniku pripada pravo na naknadu plaće, smatra se odsutnost s rada zbog bolesti ili ozljede, odnosno drugih okolnosti radi kojih je osiguranik spriječen izvršavati svoju obvezu rada u skladu s ugovorom o radu, drugim ugovorom ili aktom.³⁶

Za utvrđivanje početka ili prestanka privremene nesposobnosti za rad isključivo je nadležan izabrani doktor. On ispunjava i izdaje osiguraniku tiskanicu "Izvješće o privremenoj nesposobnosti za rad" (Slika 3). Ispunjenu tiskanicu radnik šalje poslodavcu.

Izabrani doktor na tiskanici mora navesti sljedeće podatke: šifra uzroka privremene nesposobnosti / spriječenosti za rad. Navedeni su mogući uzroci privremene nesposobnosti za rad oznakama od A0 do H1, doktor će ovisno o slučaju označiti jednu od tih kategorija. Nadalje, navode se podaci o korisniku njege i pratnje, dakle ime i prezime, MBO, OIB, dan, mjesec i godina rođenja, srodstvo. Nakon toga ispunjavaju se podaci o privremenoj nesposobnosti za rad: datum početka privremene nesposobnosti po određenoj dijagnozi, datum privremene nesposobnosti za rad, prvi i posljednji datum. Potrebno je navesti trajanje privremene nesposobnosti / spriječenosti za tekući mjesec, od određenog datuma do određenog datuma i datum zaključivanja privremene nesposobnosti za rad.

Dalje slijedi obračun naknade plaće osiguraniku u kojemu je potrebno navesti od kada do kada je trajala privremene nesposobnost za rad, koliko je to ukupno dana i sati.

Na kraju slijedi kontrola obračuna u HZZO, gdje se navodi tko je izvršio obračun i tko je obračun kontrolirao.

³⁶ <https://hzzo.hr> › obvezno-osiguranje › privremena-nesp (pristupljeno 29. 4. 2022.)

Slika 3. Tiskanica "Izvjешće o privremenoj nesposobnosti za rad" - nastavak

LEGENDA
1.) i 2.) - zaokružiti na osnovi ovjerene prijave o priznatoj ozljedi na radu ili profesionalne bolesti ili rješenja Zavoda
3) - zaokružiti samo na osnovi rješenja Zavoda
4) - upisuje se datum kada je utvrđena privremena nesposobnost za rad zbog određene dijagnoze bolesti za konkretnu privremenu nesposobnost, neovisno kada je doktor utvrdio kod osiguranika navedenu dijagnozu bolesti
5) - upisuje se datum kada je po istoj dijagnozi bolesti (ista šifra po MKB-u) u roku od 30 dana ponovno utvrđena privremena nesposobnost za rad
6) - zaokružiti da* kada je osiguraniku privremena nesposobnost za rad utvrđena neprekidno u trajanju od 18 meseci po istoj dijagnozi bolesti zbog: liječenja zloćudnih bolesti, osiguraniku kojem je odobrena njega člana obitelji - djeteta oboljelog od zloćudne bolesti, osiguraniku čija je privremena nesposobnost u vezi s provođenjem hemodijalize ili peritonejske dijalize te čija je privremena nesposobnost u vezi s uzimanjem i presađivanjem dijelova ljudskog tijela - zaokružiti ne* nakon 18 meseci neprekidne privremene nesposobnosti za rad po istoj dijagnozi bolesti, ako se ne radi o nekom od prethodno navedenih slučajeva
7) - popunjava se kada privremena nesposobnost za rad traje samo jedan dan ili više dana ali nekoliko sati u danu (obvezno se izdaje novo izvješće kada se mijenja broj sati privremene nesposobnosti za rad)
8) - upisuje se kada potrebno trajanje privremene spriječenosti za rad određuje liječničko povjerenstvo Zavoda (njega djeteta do 18 godine života)
9) - upisuje se evidencijski broj ostalih ozljeda/bolesti
10) - upisuje se evidencijski broj iz ovjerene tiskanice o priznatoj ozljedi na radu ili profesionalnoj bolesti, odnosno iz rješenja Zavoda
11) - zaokružiti da* kada osiguranik nema pravo na naknadu plaće, ako: 1. je svjesno prouzročio privremenu nesposobnost, 2. ne izvjesti izabranog doktora da je obolio u roku od tri dana od dana početka bolesti, odnosno u roku od tri dana od dana prestanka razloga koji ga je u tome onemogućio, 3. namjerno sprječava ozdravljenje, odnosno osposobljavanje za rad, 4. za vrijeme privremene nesposobnosti za rad radi, odnosno obavlja poslove osnovom kojih je obvezno zdravstveno osiguran, obavlja ugovorene poslove temeljem ugovora o djelu te bilo koje druge poslove (npr. poljoprivredni radovi i sl.), 5. se bez opravdanog razloga ne odazove na poziv za liječnički pregled izabranog doktora, odnosno doktora kontrolora Zavoda ili tijela Zavoda ovlaštenog za kontrolu privremene nesposobnosti, 6. izabrani doktor, doktor kontrolor ili tijelo Zavoda ovlašteno za kontrolu privremene nesposobnosti utvrde da se ne pridržava uputa za liječenje, odnosno bez suglasnosti izabranog doktora otputuje iz mjesta prebivališta, odnosno boravišta ili zlorabi privremenu nesposobnost na neki drugi način.
12) - upisuje se datum prestanka privremene nesposobnosti / spriječenosti za rad.

OBAVIJEŠT ZA POSLODAVCA
Osiguraniku kojem u istom mjesecu mogu biti izdana dva ili više izvješća o privremenoj nesposobnosti za rad ne utvrđuje se nova osnovica za obračun naknade plaće već se primjenjuje ista osnovica (pod uvjetom da se radi o istom uzroku privremene nesposobnosti / spriječenosti za rad) ako nije bilo niti jednog dana prekida u privremenoj nesposobnosti za rad, odnosno ako se datum na izvješćima pod rubrikom "Trajanje privremene nesposobnosti za rad za tekući mjesec" nastavljaju bez dana prekida.   Osiguraniku koji se liječi po istoj dijagnozi bolesti (ista šifra po MKB-u), a u tijeku liječenja dođe do prestanka privremene nesposobnosti za rad, ne utvrđuje se nova osnovica za naknadu plaće ako mu se ponovno utvrdi privremena nesposobnost za rad u razdoblju od najduže 30 kalendarskih dana zbog iste dijagnoze bolesti, što znači da će se datum kada je prvi puta utvrđena privremena nesposobnost za rad po određenoj dijagnozi bolesti i prvi dan ponovno utvrđene privremene nesposobnosti za rad razlikovati.   VAŽNO - Nakon 18 mjeseci neprekidne privremene nesposobnosti za rad po istoj dijagnozi bolesti, osiguranik ostvaruje pravo na naknadu plaće u iznosu 50% zadnje isplaćene naknade plaće, a navedeno razdoblje se računa od datuma upisanog pod rubrikom "Datum početka privremene nesposobnosti po istoj dijagnozi".   U slučaju kada doktor primarne zdravstvene zaštite zaokružiti da* u rubrici "Primjena članka 52. stavka 3. Zakona," ne primjenjuje se navedeno pravilo već se osiguranicima obračunava naknada plaće kao i prije navršanih 18 mjeseci privremene nesposobnosti za rad po istoj dijagnozi.

Izvor: <https://hzzo.hr> › obvezno-osiguranje › privremena-nesp (pristupljeno 29. 4. 2022.)

3.6. Naknada plaće

Nakon 18 mjeseci privremene nesposobnosti za rad zbog iste dijagnoze smanjuje se naknada plaće.³⁷ Nakon tog perioda osiguranik ostvaruje pravo na naknadu plaće u iznosu 50% zadnje isplaćene naknade plaće.³⁸ Umanjenje naknade plaće nakon 18. mjeseci ne odnosi se na: osiguranika koji je privremeno nesposoban za rad zbog liječenja zloćudnih bolesti, osiguranika kojem je odobrena njega člana obitelji – djeteta oboljelog od zloćudne bolesti, osiguranika čija je privremena nesposobnost u vezi s provođenjem hemodijalize ili peritonejske dijalize te čija je privremena nesposobnost u vezi s uzimanjem i presađivanjem dijelova ljudskog tijela.³⁹

Za prvih 42 dana, odnosno za prvih 7 dana za invalida rada te za radnike zaposlene u pravnoj osobi za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom naknadu plaće isplaćuje poslodavac na teret svojih sredstava te u tom periodu naknada plaće ne može biti niža od 70% od osnovice za naknadu.⁴⁰

Od 43. dana, odnosno 8. dana privremene nesposobnosti za rad, naknadu isplaćuje također poslodavac, ali na teret sredstava HZZO-a.⁴¹ U tom periodu, za prvih 6 mjeseci neprekidne privremene nesposobnosti za rad, naknada plaće radnika iznosi 70% osnovice za naknadu (osnovicu za utvrđivanje naknade plaće čini prosječni iznos plaće koja je radniku isplaćena u posljednjih 6 mjeseci prije mjeseca u kojem je nastupio slučaj ozljeđivanja).⁴² Ako privremena nesposobnost za rad traje dulje od 6 mjeseci neprekidno, naknada plaće iznosi 80% od osnovice za naknadu te to vrijedi od prvog idućeg dana kada istekne prethodni šestomjesečni period neprekidnog trajanja privremene nesposobnosti za rad.⁴³ Kada se naknada plaće isplaćuje na teret HZZO-a ona ne može iznositi više od 4.257,28 kn.⁴⁴

³⁷ HZZO, Umanjenje naknade plaće nakon 18 mjeseci privremene nesposobnosti za rad zbog iste dijagnoze, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad>, (pristupljeno 15. 6. 2022.)

³⁸ Ibidem.

³⁹ Ibidem.

⁴⁰ HZZO, Slučajevi privremene nesposobnosti za rad, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad> (pristupljeno 15. 6. 2022.)

⁴¹ Ibidem.

⁴² Ibidem.

⁴³ HZZO, Privremena nesposobnost za rad, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad> (pristupljeno 15. 6. 2022.)

⁴⁴ Ibidem.

Pravo na naknadu plaće traje za svaku utvrđenu bolest najviše do 60 dana. Naknada plaće iznosi 100% od osnovice za naknadu i od prvog dana ju obračunava i isplaćuje poslodavac, ali na teret sredstava HZZO-a, s time da ne može iznositi više od 4.257,28 kuna.⁴⁵

Privremena nesposobnost za rad zbog priznate ozljede na radu ili profesionalne bolesti je slučaj privremene nesposobnosti za rad za vrijeme kojih naknada plaće iznosi 100% od osnovice za naknadu plaće i ona se isplaćuje na teret HZZO-a bez limita.⁴⁶ Ostali slučajevi za koje vrijedi prethodno napisano su: korištenje roditeljskog dopusta i pravo na rad u polovici punoga radnog vremena tijekom roditeljskog dopusta, korištenje dopusta za slučaj smrti djeteta, u slučaju ranjavanja, ozljeđivanja ili bolesti, koja je neposredna posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu također se isplaćuje u iznosu 100% od osnovice za naknadu plaće na teret sredstava državnog proračuna i za istu nije propisan limit.⁴⁷ Poslodavac ima pravo na povrat isplaćene naknade plaće radniku za vrijeme privremene nesposobnosti za rad te taj iznos poslodavcu vraća HZZO u roku od 45 dana od primitka zahtjeva za povrat.⁴⁸

⁴⁵ HZZO, Privremena nesposobnost za rad radi njege osigurane osobe - djeteta do navršениh 3 godine starosti, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad> (pristupljeno 15. 6. 2022.)

⁴⁶ HZZO, Privremena nesposobnost za rad zbog priznate ozljede na radu ili profesionalne bolesti, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad> (pristupljeno 15. 6. 2022.)

⁴⁷ HZZO, Privremena nesposobnost za rad, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad> (pristupljeno 15. 6. 2022.)

⁴⁸ Ibidem.

4. PRAĆENJE TROŠKOVA OZLJEDA NA RADU NA MIKORAZINI

4.1. Vrste troškova ozljeda na radu

Ozljede, bolesti i smrt povezane s radom kao posljedicu imaju visoke ekonomske troškove za pojedince, poslodavce, vladu i društvo.⁴⁹ Postoje direktni troškovi, kao što su troškovi zdravstvenog liječenja radnika, troškovi povezani s produktivnošću i izlazni gubici. Također postoje troškovi koji utječu na ljudsko blagostanje. To su troškovi koji utječu na ljudsko zdravlje i život i kao takvi mogu biti mjerljivi u procjeni opterećenja radnika.

Ozljede na radu ili profesionalne bolesti uključene su u zbroj troškova svih slučajeva i daju uvid u procjenu ukupnog profesionalnog opterećenja ozljedom ili bolešću. Ovaj način dobivanja procjene troškova često je poznat kao pristup „odozdo prema gore”, koji se od pojedinačnih komponenti troškova nadovezuje na ukupne troškove.

Osim pristupa „odozdo prema gore“, moguće je zauzeti i pristup „odozgo prema dolje“. U takvom pristupu, ukupni troškovi se procjenjuju uzimajući u obzir ukupno opterećenje ozljedama i bolestima. Procjenjuje se udjel koji je uzrokovan profesionalnim čimbenicima. Nakon toga se mogu procijeniti troškovi povezani s ovim profesionalnim opterećenjem ozljeda i bolesti. Ti se troškovi često izražavaju u smislu postojeće mjere ukupnog zdravstvenog opterećenja, kao što su godine života prilagođene invalidnosti (DALY) ili godine života prilagođene kvaliteti (QALYs).⁵⁰

QALY je aritmetički umnožak očekivanog životnog vijeka osobe u kombinaciji s mjerom kvalitete preostalih godina života, a izračunava se tako da je vrijeme koje će osoba vjerojatno provesti u određenom zdravstvenom stanju ponderirano rezultatom korisnosti iz standardnih procjena.⁵¹ U takvim sustavima vrednovanja „1“ označava savršeno

⁴⁹ EU-OSHA, Aalat za vizualizaciju podataka koji prikazuje rezultate modela procjene troškova (2017.), <https://osha.europa.eu/hr/themes/good-osh-is-good-for-business> (pristupljeno 3. 8. 2022.)

⁵⁰ EU-OSHA, Vrijednost sigurnosti i zdravlja na radu i društveni troškovi uslijed ozljeda i bolesti povezanih s radom, 2017., str. 5 (pristupljeno 16. 5. 2022.)

⁵¹ Measuring burden of disease: The concept of QALYs and DALYs, <https://www.eufic.org/en/understanding-science/article/measuring-burden-of-disease-the-concept-of-qalys-and-dalys> (pristupljeno 16. 7. 2022.)

zdravlje, „0“ označava smrt, a zdravstvenim stanjima koja karakterizira teški invaliditet i bol dodjeljuju se negativne vrijednosti.⁵²

Zdravstveni troškovi liječenja radnika u neprestanom su porastu. Zdravstvene ustanove za cilj imaju smanjiti teret bolesti i povećati kvalitetu života stanovništva. U tome im mogu pomoći metode kao što su QALY i DALY. Na taj način, dobiva se uvid u to koliko vremena ljudi provedu bilo u zdravlju ili u bolesti i prikazuju se kvaliteta i kvantiteta života s bolešću. Ove metode dobri su pokazatelji koji pomažu napretku zdravstvenog sustava. Njihova primjena u području javnog zdravstva omogućuje kreatorima politika da donose informirane odluke, a zemljama da odaberu vitalna, troškovno učinkovita zdravstvena rješenja⁵³ no prijeko su potrebna ulaganja u zaštitu zdravlja i sigurnost radnika (ZZSR). Jedan od alata upravljanja ZZSR jest obuhvaćanje i praćenje troškova. Na taj način se lakše procjenjuju rizici njihovog nastajanja, i sprječava nastanak onih koji su posljedica nezgoda na radu a to su korektivni, neplanirani troškovi. Nužno je planirati ciljane troškove koji će pridonijeti ostvarivanju korisnih i mjerljivih učinaka preventivnih, planiranih troškova.⁵⁴

4.1.1. Korektivni troškovi

Korektivni troškovi su troškovi koji nastaju kao posljedica nezgoda na radu i profesionalnih bolesti radnika. Oni podrazumijevaju troškove plaća za vrijeme bolovanja, troškove prekovremenog rada radnika koji zamjenjuju ozlijeđene radnike, socijalne naknade, pomoći nastradalim radnicima i njihovim obiteljima, troškove zdravstvene zaštite ozlijeđenih radnika, administrativne troškove, troškove koji su posljedica smanjenja produktivnosti izazvane nezgodama na radu i dr.⁵⁵

Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU OSHA) pod direktnim troškovima podrazumijeva troškove zdravstvene zaštite, dok indirektnim troškovima smatra one koji su posljedica smanjenja produktivnosti povezanog s nastupom nezgoda na radu.⁵⁶

EU OSHA korektivne troškove dijeli i na nematerijalne koji podrazumijevaju gubitke zbog smanjenja kvalitete života ozlijeđenih radnika, administrativne troškove koji se

⁵² Ibidem.

⁵³ Ibidem.

⁵⁴ Krivačić, D., Ljubić, J., Vrste troškova zaštite zdravlja o sigurnosti na radu, Sigurnost, Vol. 63, No. 3, 2021., str. 287.

⁵⁵ Ibidem, str. 289.

⁵⁶ Ibidem.

odnose na utrošeno vrijeme za izvještavanje o nezgodama, inspekcijski nadzor, obradu naknada šteta i sl. te troškove osiguranja koji uključuju isplate nadoknada šteta i premije osiguranja.⁵⁷ Navedene troškove snose radnici i njihove obitelji, poslodavci, država i društvena zajednica u cjelini.⁵⁸

4.1.2. Preventivni troškovi

Preventivni troškovi nastaju s ciljem ostvarivanja društvenih i financijskih koristi. Oni obuhvaćaju ulaganja u sigurnost radnih uvjeta, zaštitnu opremu, edukaciju i preventivne zdravstvene preglede radnika, troškove upravljanja sustavima ZZSR i sl.

Preventivni troškovi mogu se klasificirati u dvije temeljne kategorije:⁵⁹

- troškove sustava upravljanja ZZSR, uključujući i troškove inicijativa za promociju i osiguranje ZZSR kod poslovnog subjekta,
- troškove posljedica nezgoda na radu i profesionalnih bolesti.

Troškovi sustava upravljanja ZZSR su relativno fiksni jer nisu povezani s pojavom nezgoda na radu i njihovih posljedica, dok se troškovi posljedica nezgoda na radu i profesionalnih bolesti razlikuju ovisno o broju nezgoda i njihovih posljedica te predstavljaju izravno povećanje rashoda, kao i pojavu oportunitetnih troškova.⁶⁰

4.2. Mogućnosti za smanjenje troškova ozljeda na radu

Planiranjem zaštite zdravlja i sigurnosti radnika i dodatnim ulaganjima, dakle preventivnim troškovima, moguće je smanjiti rizike nastupa nezgoda i bolesti te izbjeći ponekad vrlo visoke korektivne troškove.

EU OSHA terminom intervencijskim troškovima podrazumijeva nabavu nove opreme i materijala te njihovu pripremu i ugradnju, organizacijske prilagodbe, troškove poduke radnika, vanjske troškove savjetnika te radno vrijeme koje radnici provode na poduci.⁶¹ Kao koristi EU OSHA prepoznaje poboljšanje produktivnosti zbog učinkovitijih poslovnih

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ Ibidem.

⁵⁹ Ibidem, str. 291.

⁶⁰ Ibidem, str. 292.

⁶¹ Ibidem.

procesa, što rezultira dodatnom proizvodnjom, manjim troškovima ili manjom količinom utrošenog vremena radnika za određene zadatke.⁶² Koristima se također smatraju izbjegnuti troškovi koje bi izazvala nezgoda da se dogodila.⁶³

U skladu sa Strateškim okvirom EU-a za područje sigurnosti i zaštite zdravlja na radu 2014. - 2020. jedan od prioriteta EU - OSHA-e bio je pridonijeti sprječavanju bolesti povezanih s radom, odnosno cilj je bio poboljšati živote radnika i smanjiti troškove bolesti i smrtnih slučajeva povezanih s radom.⁶⁴

Drugim riječima, Strateški okvir je bio usmjeren na sprečavanje bolesti povezanih s radom, suočavanje s demografskim promjenama te na provedbu zakonodavstva. Glavna postignuća uključuju tri uzastopna ažuriranja Direktive o karcinogenim i mutagenim tvarima i smjernica Europske agencije za sigurnost i zdravlje na radu i internetskih alata za poslodavce. Naime, procjene Međunarodne organizacije rada (ILO) upućuju na ukupni broj od 159 500 smrtonosnih bolesti povezanih s poslom u 2008. godini u EU-27, među kojima je rak vodeći uzrok smrti (95 500 slučajeva).⁶⁵ Procjenjuje se da se između 4% i 8,5% ukupnog broja slučajeva raka može pripisati profesionalnoj izloženosti. Gotovo polovica smrtnih slučajeva povezanih s poslom odnosi se na smrtne slučajeve povezane s kemijskim tvarima. Stoga su poduzeti naponi radi sprječavanja profesionalnih bolesti i novih ili nadolazećih rizika te je uspostavljeno zakonodavstvo EU-a radi reguliranja kemikalija kako bi se ostvarila visoka razina zaštite ljudskog zdravlja i okoliša te suzbila izloženost elektromagnetskim poljima.⁶⁶

⁶² Ibidem.

⁶³ Ibidem.

⁶⁴ EU-OSHA, <https://osha.europa.eu/hr/themes/work-related-diseases> (pristupljeno 16. 5. 2022.)

⁶⁵ Priopćenje Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020., 2014., str. 6, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10949-2014-INIT/hr/pdf> (pristupljeno 4. 8. 2022.)

⁶⁶ Ibidem.

5. OBUHVAĆANJE I PRAĆENJE TROŠKOVA OZLJEDA NA RADU NA PRAKTIČNOM PRIMJERU

Kako bi se, za potrebe izrade ovoga rada, kroz praktične primjere mogle predočiti stvarne situacije u kojima nastaju troškovi zaštite na radu i njihova objašnjenja, korišteni su realni podaci poslovnog subjekta metaloprerađivačke industrije.

5.1. Praktični primjer praćenja korektivnih troškova

Temeljem praktičnih podataka utvrđeno je nekoliko vrsta korektivnih troškova. U nastavku je pojašnjen postupak njihovog utvrđivanja kroz identificiranje njihovog nastanka, konkretno evidentiranih ozljeda na radu i izostanaka s rada na osnovu ozljeda na radu, utvrđivanja troškova plaća za vrijeme bolovanja te inspekcijskog nadzora.

Na temelju prikupljenih podataka utvrđeno je da su izostanci s rada na osnovu ozljeda na radu za 2021. godinu iznosili su ukupno 137 radnih dana. Na temelju prikupljenih podataka utvrđeno je da su izostanci s rada na osnovu ozljeda na radu za 2021. godinu iznosili su ukupno 137 radnih dana. Ukupan broj izostanaka odnosio se na pet radnika koji su ozlijeđeni na radu. Od njih je jedan bio na bolovanju 5 radnih dana, drugi 11 dana, treći 21 dan, četvrti 8 dana i peti radnik 92 radna dana. Navedeno je bitno pri izračunu stope izostanaka koju se koristi za odlučivanje o prevenciji, ali i kontroli izostanaka.

Vezano uz trošak inspekcijskog nadzora, po prijavi ozljede na radu, dolazi inspektor rada te u slučaju utvrđivanja nepravilnosti, određuje poslovnom subjektu obvezu plaćanja troškova inspekcijskog nadzora.

U nastavku je kroz praktične primjere prikazano i objašnjeno utvrđivanje troška plaće radnika za vrijeme bolovanja te primjer utvrđivanja troška plaće radnika za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu. Usporedno je prikazano i utvrđivanje troška plaće radnika za redovan rad. S obzirom da izostanak radnika zahtijeva njegovu privremenu zamjenu, što izaziva dodatne troškove, predočeni su i primjeri utvrđivanja troška plaće za noćni rad radnika i rad na državni blagdan. U prvom primjeru (slika 4) ukupan fond sati radnika iznosi 168 sati. Zaposlenik je 80 radnih sati obavljao redovan rad. Trajanje

bolovanja iznosilo je 88 radnih sati. Bruto iznos za redovan rad (80 radnih sati) iznosi 2.380,95 kn. Bruto iznos za vrijeme bolovanja iznosi 2.095,24 kn. Sveukupni bruto iznos (redovan rad + bolovanje) iznosi 4.476,19 kn.

Slika 4. Obračun plaće radnika za vrijeme bolovanja

OBRACUN IZPLAĆENE PLAĆE
Za period: 01.04.2022-30.04.2022

Obrazac IP1

OJ: 27	Datum isplate: 02.05.2022	Koef. ili satnica 1
	Stož: 1g 9mj	Osnovica: 5.000,00
		Fond sati: 168

<i>OSTVARENI SATI I PLAĆA / NAKNADA PLAĆE:</i>	<i>SATI</i>	<i>DOHODAK</i>	<i>BRUTO</i>	<i>OPIS</i>
01 Redovni rad (1,00)	80,0	1.904,76	2.380,95	0,00
04 Bolovanje (0,80)	88,0	1.676,19	2.095,24	0,00
UKUPNO:	168,0	3.580,95	4.476,19	0,00
<i>DOPRINOSI IZ BRUTA NA OSNOVICU</i>	4.476,19		<i>STOPA %</i>	<i>IZNOS</i>
Doprinos za mirov. osig. dio I stup			15,00	671,43
Doprinos za mirov. osig. dio II stup			5,00	223,81
UKUPNO DOPRINOSI IZ BRUTA:			20,00	895,24
<i>POREZI I PRIREZI</i>				
Osobni odbitak 2.3*2500=5750 što iznosi				3.580,95
Porezna osnovica				0,00
Općina:	POREZ:	0,00	Ukupno:	0,00
SLAVONSKI BROD	PRIREZ: 6,00 %	0,00		
		NETO PLAĆA:		3.580,95
<i>NAKNADE</i>		<i>SATI</i>		<i>IZNOS</i>
77 Nagradni dodatak		0,00		200,00
UKUPNO:		0,00		200,00
<i>OBUSTAVE</i>		<i>SALDO</i>		<i>IZNOS</i>
		0,00		0,00
		<i>UKUPNO OBUSTAVE:</i>		0,00
Isplata na račun iz čl. 212 ovršnog zakona:	0,00	Isplata na redovan račun:	3.780,95	
<i>DOPRINOSI NA BRUTO</i>		<i>STOPA</i>		<i>IZNOS</i>
Doprinos za zdravstvo		16,50		738,57
UKUPNO DOPRINOSI NA BRUTO:		16,50		738,57

Datum predaje radniku/radnici: 02.05.2022.
Odgovorna osoba:

Ukupni trošak plaće: 5.414,76

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

Na iznos konačne plaće, plaće koju radnik dobije na tekući račun, utječu brojne stavke:

1. Doprinosi za mirovinsko osiguranje:
 - Za I. stup 15% na bruto iznos plaće radnika, oduzima se također od bruto plaće radnika, a taj iznos na državnoj razini koristi se za isplatu mirovina postojećim umirovljenicima. U ovom primjeru taj iznos je 671,43 kn.
 - Za II. stup 5% na bruto iznos plaće radnika, oduzima se također od bruto plaće radnika te se taj iznos uplaćuje u odabrani dobrovoljni mirovinski fond te se isplaćuje radniku po odlasku u mirovinu. U ovom primjeru taj iznos je 223,81 kn. Zbrajanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje (671,43kn + 223,81kn) dobiva se iznos od 895,24 kn, što je iznos novca kojeg radnik odvaja iz svoje bruto plaće nakon čega mu ostaje iznos od 3.580,95 kn, što je ujedno porezna osnovica za obračun poreza na dohodak.
2. Osobni odbitak poreznog obveznika je neoporezivi dio dohotka i osnovni osobni odbitak iznosi 4.000,00 kn. Mjesečni osobni odbitak određuje se tako da se koeficijent, u ovom primjeru 2,3, pomnoži s osnovicom od 2.500,00 kn i dobije iznos od 5.750,00 kn. Koeficijenti su propisani te su dostupni na stranici Porezne uprave.⁶⁷
3. Porez na dohodak od nesamostalnog rada plaća se na bruto plaću umanjenu za iznos doprinosa za mirovinsko osiguranje (20%) i osobnog odbitka što čini poreznu osnovicu. Porez na dohodak plaća se na poreznu osnovicu po stopama od 20%, odnosno 30%, ovisno o visini oporezivog dijela plaće.⁶⁸ Mjesečni osnovni osobni odbitak se izračunava kao umnožak koeficijenta 1,6 i osnovice osobnog odbitka (1,6 x 2.500,00 kn = 4.000,00 kn). U ovom primjeru koeficijentu 1,6 dodan je koeficijent 0,7 što daje koeficijent 2,3 koji se potom množi s osnovicom osobnog odbitka i daje iznos od 5.750,00 kn mjesečnog odbitka. Porezna obveza umanjuje se za 100% mladima do 25 godina života te za 50% mladima od 26 do 30 godina života za plaću do godišnje osnovice od 360.000,00 kn. To pravo ostvaruje se temeljem godišnjeg obračuna poreza na dohodak.⁶⁹ Visina osobnog odbitka uvelike utječe na progresivnost poreznog sustava. Čak i sustav s proporcionalnom graničnom poreznom stopom uz priznavanje osobnog

⁶⁷ Osobni odbitak - porezna uprava, koeficijenti, <https://www.porezna-uprava.hr> (pristupljeno 15. 6. 2022.)

⁶⁸ Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20. i 138/20.

⁶⁹ Ministarstvo financija, Porezna uprava, <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Place%20i%20mirovine/Radnik.aspx> (pristupljeno 6. 8. 2022.)

odbitka postaje progresivan.⁷⁰ Povećanje osobnih odbitaka dovodi do umanjenja porezne osnovice.⁷¹ Navedeno je vidljivo u predočenom primjeru s obzirom da radnik ima osobni odbitak veći od porezne osnovice (osobni odbitak umanjuje oporezivi dohodak) te stoga nema obvezu plaćanja poreza na dohodak.

4. Prirez porezu na dohodak. U primjeru radnik s obzirom na prebivalište u Slavonskom Brodu dužan je platiti prirez porezu na dohodak od 6%, koji se obračunava na iznos obračunatog poreza na dohodak, ali s obzirom da radnik nije ostvario obvezu plaćanja poreza, nema niti obvezu plaćanja prireza porezu na dohodak.
5. Naknada koju je radnik dobio od poslodavca kao nagradni dodatak u konkretnom primjeru iznosi 200,00 kn.
6. Doprinos za zdravstveno osiguranje obvezan je obračunavati poslodavac na iznos bruto plaće radnika. Stopa doprinosa iznosi 16,5%. U primjeru iznos koji je poslodavac dužan uplatiti na ime doprinosa za zdravstveno osiguranje, a temeljem bruto plaće svojeg radnika je 738,57 kn.
7. Neto plaća radnika izračunava se kao razlika bruto plaće radnika, obračunatih i plaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje, poreza i prireza. U konkretnom primjeru neto plaća, odnosno ukupan iznos plaće koji je isplaćen na tekući račun radnika iznosi 3.780,95 kn.
8. Ukupan trošak plaće kojeg snosi poslodavac je 5.214,76 kn (4.476,19 bruto iznos plaće + 738,57 doprinosa na plaću, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje).

U sljedećem primjeru, predočenom slikom 5, ukupan fond sati radnika iznosi 176 sati. Ozljeda na radu dogodila se u mjesecu kolovozu 2021. godine. Zaposlenik je 48 radnih sati obavljao redovan rad. Trajanje bolovanja iznosilo je 80 radnih sati. Radnik je također obavljao noćni rad (32 radna sata). Uz navedene podatke, u obračunu plaće navode se podaci o godišnjem odmoru u trajanju 16 sati. Bruto iznos za redovan rad (48 radnih sati) iznosi 1.772,73 kn. Bruto iznos za vrijeme bolovanja iznosi 2.363,64 kn, a za noćni rad 1.536,36 kn. Sveukupni bruto iznos (redovan rad + bolovanje + noćni rad + godišnji odmor + specijalni bonusi) iznosi 6.576,14 kn.

⁷⁰ Bratić, V., Porezni izdaci: teorijski pregled, Financijska teorija i praksa, Vol. 30, No. 2, 2006. str. 119. i 120.

⁷¹ Šimović, H., Utjecaj izdataka u oporezivanju dohotka na horizontalnu pravednost, Skrivena javna potrošnja: sadašnjost i budućnost poreznih izdataka (ur. Bratić, V., Fabris, M.), Institut za javne financije, Zagreb, 2012., str. 45, http://www.ijf.hr/upload/files/file/skrivena_javna_potrosnja/simovic.pdf, (pristupljeno 4.8.2022.)

Slika 5. Obračun plaće radnika za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu

OBRAČUN ISPLAĆENE PLAĆE				Obrazac IPI	
Za period: 01.08.2021-31.08.2021					
OBJ: _____	IB: 1753	OJ: 27	Datum isplate: 01.09.2021	Kof. ili satnica 1	
Red.rač: _____			Staz: 3p	Osnovica: 6.500,00	
kod: PBZ				Fond sati: 176	

OSTVARENI SATI I PLAĆA / NAKNADA PLAĆE:		SATI	DOHODAK	BRUTO	OPIS
01 Redovni rad (1,00)		48,0	1.418,18	1.772,73	0,00
03 Godišnji odmor (1,00)		16,0	472,72	590,91	0,00
04 Bolovanje (0,80)		80,0	1.890,93	2.363,64	0,00
05 Noćni rad (1,30)		32,0	1.229,09	1.536,36	0,00
44 Specijalni bonus (1,00)		0,00	249,99	312,50	0,00
UKUPNO:		176,0	5.260,91	6.576,14	0,00
DOPRINOSI IZ BRUTA NA OSNOVICU		6.576,14		STOPA %	IZNOS
Doprinos za mirov. osig. dio I stup				15,00	986,42
Doprinos za mirov. osig. dio II stup				5,00	328,81
UKUPNO DOPRINOSI IZ BRUTA:				20,00	1.315,23
POREZI I PRIREZI					
Osobni odbitak 2.3*2500=5750 što iznosi					5.260,91
Porezna osnovica					0,00
Općina:	POREZ:	0,00	Ukupno:		0,00
	PRIREZ:	0,00			
				NETO PLAĆA:	5.260,91
NAKNADE				SATI	IZNOS
77 Nagradni dodatak				0,00	300,00
UKUPNO:				0,00	300,00
OBUSTAVE				SALDO	IZNOS
				0,00	0,00
UKUPNO OBUSTAVE:					0,00
Isplata na račun iz čl. 212 ovršnog zakona:		0,00	Isplata na redovan račun:	5.560,91	
DOPRINOSI NA BRUTO				STOPA	IZNOS
Doprinos za zdravstvo				16,50	1.085,06
UKUPNO DOPRINOSI NA BRUTO:				16,50	1.085,06

Datum predaje radniku/radnici: 01.09.2021.

Odgovorna osoba:

Ukupni trošak plaće: 7.961,20

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

Na iznos konačne plaće, neto plaće koju se radniku isplaćuje na njegov tekući račun, utječu dakle brojne stavke:

1. Doprinosi za mirovinsko osiguranje:
 - Za I. stup 15% na bruto iznos plaće radnika, u ovom primjeru taj iznos je 986,42 kn.
 - Za II. stup 5% na bruto iznos plaće radnika, u ovom primjeru taj iznos je 328,81 kn.

Zbrajanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje (986,42n kn + 328,81 kn) dobiva se iznos od 1.315,23 kn, što je iznos novca kojeg radnik odvaja iz svoje bruto plaće nakon čega mu ostaje iznos od 5.260,91 kn, što je ujedno porezna osnovica za obračun poreza na dohodak.

2. Osobni odbitak poreznog obveznika je neoporezivi dio dohotka i u ovom primjeru iznosi 5.750,00 kn.
3. Porez na dohodak. S obzirom da u ovom slučaju radnik ima osobni odbitak veći od porezne osnovice, odnosno osobni odbitak umanjuje oporezivi dohodak pa u ovom slučaju radnik nema obvezu plaćanja poreza na dohodak.
4. Prirez porezu na dohodak. S obzirom da radnik nije ostvario obvezu plaćanja poreza, nema niti obvezu plaćanja prireza porezu na dohodak.
5. Naknada koju je radnik dobio od poslodavca kao nagradni dodatak u konkretnom primjeru iznosi 300,00 kn.
6. Doprinos za zdravstveno osiguranje obavezan je obračunavati poslodavac na iznos bruto plaće radnika. Stopa doprinosa iznosi 16,5%. U primjeru iznos koji je poslodavac dužan uplatiti na ime doprinosa za zdravstveno osiguranje, a temeljem bruto plaće svojeg radnika je 1.085,06 kn.
7. Neto plaća radnika izračunava se kao razlika bruto plaće radnika, obračunatih i plaćenih doprinosa za mirovinsko osiguranje, poreza i prireza. U konkretnom primjeru neto plaća, odnosno ukupan iznos plaće koji je isplaćen na tekući račun radnika iznosi 5.560,91 kn.
8. Ukupan trošak plaće kojeg snosi poslodavac je 7.961,20 (6.576,14 kn bruto iznos plaće + 1.085,06 kn doprinosa na plaću, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje).

Kao što je vidljivo na slici 6, radnik je za 80 sati provedenih na bolovanju dobio naknadu bolovanja u iznosu 2.660,80 kn. Neto plaća radnika, kada se zbroje ostvareni sati redovnog rada, noćnog rada, godišnjeg odmora, specijalnog bonusa i nagradnog dodatka iznosi 3.369,99 kn. Ukupni trošak plaće iznosi 6.330,79 kn.

Slika 6. Obračun plaće radnika za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu - nastavak

01.08.2021-31.08.2021			
OSTVARENI SATI		DOHODAK	BRUTO
REDOVAN RAD	48	1.418,18 kn	1.772,73 kn
NOĆNI RAD	32	1.229,09 kn	1.536,36 kn
GODIŠNJI ODMOR	16	472,72 kn	590,91 kn
SPECIJALNI BONUS		250,00 kn	312,50 kn
		3.369,99 kn	4.212,50 kn
MO I STUP 15%			631,88 kn
MO II STUP 5%			210,63 kn
			842,51 kn
POREZ OSOBNI ODBITAK 2,3*4000		5.750,00	
	24%		0
PRIREZ			0
NETO PLAĆA			3.369,99
NAKNADA BOLOVANJE	80 SATI X 33,26		2.660,80
MAGRADNI DODATAK			300,00
DOPRINOS ZA ZDRAVSTVO 16,5%			695,06
UKUPNO			6.330,79

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

Zbog ozljede na radu pokrenut je postupak priznavanja ozljede na radu, HZZO je dostavio izvješće o priznatoj ozljedi na radu, no to izvješće nije ustupljeno za potrebe izrade ovoga rada pa je umjesto njega prikazano izvješće o priznatoj ozljedi na radu koja se dogodila u mjesecu srpnju (slika 6). Nakon što je pokrenut postupak utvrđivanja i priznavanja ozljede na radu, ona je priznata te je ovdje dan primjer ispravka plaće za radnika za mjesec srpanj koje je poslovnom subjektu dostavio HZZO. Neto plaća radnika za mjesec srpanj prije priznavanja ozljede na radu iznosila je 5.560,91 kn. Nakon priznavanja ozljede na radu taj iznos je 4.943,56 kn plus naknada za bolovanje u iznosu od 1.064,32 kn, što je ukupno 6.007,88 kn.

Slika 7. Ispravak obračuna plaće radnika - priznata ozljeda na radu (HZZO)

VRSTA	STARO	NOVO	RAZLIKA
DOPRINOSI ZA MIO I 15%	1.068,75 kn	926,92 kn	141,83 kn
DOPRINOSI ZA MIO II 5%	356,25 kn	308,97 kn	47,28 kn
POREZ NA DOHODAK	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
PRIREZ	0,00 kn	0,00 kn	0,00 kn
UKUPNO POREZ I PRIREZ	0,00 kn	0,00 kn	
NETO ISPLATA	5.699,99 kn	4.943,56 kn	-756,43 kn
NAKNADA ZA BOLOVANJE	0,00 kn	1.064,32 kn	1.064,32 kn
NETO/ RAZLIKA ISPLATE	5.699,99 kn	6.007,88 kn	307,89 kn
DOPRINOSI ZA ZDRAVSTVO 16,5%	1.175,62 kn	1.019,61 kn	156,01 kn
ukupni trošak	8.300,61 kn	8.263,38 kn	
		7.199,06 kn	
			1.101,55 kn

HZZO

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

Doprinosi za zdravstveno osiguranje prije priznavanja ozljede na radu iznosili su 1.175,62 kn, a nakon priznavanja ozljede na radu oni su iznosili 1.019,61 kn. Ukupni trošak plaće za radnika prije priznavanja ozljede na radu iznosio je 8.300,61 kn. Razlika iznosa doprinosa, naknada, neto isplate prije i nakon priznavanja ozljede na radu iznosili su 1.101,55 kn. Od ukupnog troška plaće prije priznavanja ozljede na radu oduzima se iznos razlike prethodno spomenutog (8.300,61 kn - 1.101,55 kn) te stoga ukupni trošak plaće iznosi 7.199,06 kn.

U sljedećem primjeru (slika 8) prikazan je obračun plaće za radnika koji je obavljao redovan rad. Ukupan fond sati radnika iznosio je 160 sati za vrijeme kojih je on obavljao redovan rad, odnosno u tom periodu radnik nije bio na bolovanju. Bruto iznos plaće radnika za redovan rad (160 radnih sati) iznosio je 5.000,00 kn.

Slika 8. Obračun plaće radnika tijekom redovnog rada

OBRACUN ISPLAĆENE PLAĆE
Za period: 01.02.2022-28.02.2022

Obrazac IP1

OJ: 27		Datum isplate: 01.03.2022	Koeff. ili satnica 1
		Stož: 0g 6mj	Osnovica: 5.000,00
			Fond sati: 160

<i>OSTVARENI SATI I PLAĆA / NAKNADA PLAĆE:</i>	<i>SATI</i>	<i>DOHODAK</i>	<i>BRUTO</i>	<i>OPIS</i>
01 Redovni rad (1,00)	160,0	4.000,00	5.000,00	0,00
UKUPNO:	160,0	4.000,00	5.000,00	0,00
<i>DOPRINOSI IZ BRUTA NA OSNOVICU</i>	5.000,00		<i>STOPA %</i>	<i>IZNOS</i>
Doprinos za mirov. osig. dio I stup			15,00	750,00
Doprinos za mirov. osig. dio II stup			5,00	250,00
UKUPNO DOPRINOSI IZ BRUTA:			20,00	1.000,00
<i>POREZI I PRIREZI</i>				
Osobni odbitak 1.6*2500=4000 što iznosi				4.000,00
Porezna osnovica				0,00
Općina:	POREZ:	0,00	Ukupno:	0,00
SLAVONSKI BROD	PRIREZ: 6,00 %	0,00		
		NETO PLAĆA:		4.000,00
<i>NAKNADE</i>			<i>SATI</i>	<i>IZNOS</i>
77 Nagradni dodatak			0,00	400,00
UKUPNO:			0,00	400,00
<i>OBUSTAVE</i>			<i>SALDO</i>	<i>IZNOS</i>
			0,00	0,00
		<i>UKUPNO OBUSTAVE:</i>		0,00
Isplata na račun iz čl. 212 ovršnog zakona:	0,00	Isplata na redovan račun:		4.400,00
<i>DOPRINOSI NA BRUTO</i>			<i>STOPA</i>	<i>IZNOS</i>
Doprinos za zdravstvo			16,50	825,00
UKUPNO DOPRINOSI NA BRUTO:			16,50	825,00

Datum predaje radniku/radnici: 01.03.2022.
Odgovorna osoba:

Ukupni trošak plaće: 6.225,00

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

Na iznos neto plaće, plaće koju se radniku isplaćuje na tekući račun, kao što je već rečeno, utječu brojne stavke:

1. Doprinosi za mirovinsko osiguranje:
 - Za I. stup 15% na bruto iznos plaće radnika iznosi 750,00 kn.
 - Za II. stup 5% na bruto iznos plaće radnika iznosi 250,00 kn.Zbrajanjem iznosa doprinosa za mirovinsko osiguranje (750,00 kn + 250,00 kn) dobiva se iznos od 1.000,00 kn, što je iznos novca kojeg radnik odvaja iz svoje bruto plaće nakon čega mu ostaje iznos od 4.000,00 kn, što je ujedno porezna osnovica za obračun poreza na dohodak.
2. Osobni odbitak u ovom primjeru iznosi 4.000,00 kn. Dobiven je množenjem koeficijenta 1,6 s osnovicom od 2.500,00 kn.
3. Porez na dohodak. Osobni odbitak u ovom primjeru je minimalni osobni odbitak odnosno 4000.00 kn. Koeficijent je osnovni (1,6), što znači da radnik nema uzdržavane osobe, odnosno ne ostvaruje uvećanje osobnog odbitka. Kada se od bruto plaće umanjene za iznos doprinosa (20%) oduzme iznos osobnog odbitka (4000.00 kn - 4000.00 kn) vidljivo je da je iznos osobnog odbitka jednak iznosu porezne osnovice. Radnik stoga nema obvezu plaćanja poreza na dohodak.
4. Prirez porezu na dohodak. U primjeru radnik je, s obzirom na prebivalište u Slavskom Brodu, dužan platiti prirez porezu na dohodak od 6%, koji se obračunava na iznos obračunatog poreza na dohodak, ali s obzirom da radnik nije ostvario obvezu plaćanja poreza, nema niti obvezu plaćanja prireza porezu na dohodak.
5. Naknada koju je radnik dobio od poslodavca kao nagradni dodatak u konkretnom primjeru iznosi 400,00 kn.
6. Doprinos za zdravstveno osiguranje. U primjeru iznos koji je poslodavac dužan uplatiti na ime doprinosa za zdravstveno osiguranje, a temeljem bruto plaće svojeg radnika je 825,00 kn.
7. Neto plaća radnika u konkretnom primjeru iznosi 4.400,00 kn.
8. Ukupan trošak plaće kojeg snosi poslodavac je 6.225,00 kn (5.000,00 kn bruto iznos plaće + 825,00 kn doprinosa na plaću, odnosno doprinosa za zdravstveno osiguranje).

U sljedećem primjeru obračuna plaće, predloženim slikom 9, obračunata je plaća radnika za vrijeme noćnog rada. Ukupan fond sati radnika iznosio je 160 sati. Zaposlenik je 88 radnih sati obavljao redovan rad, a 72 radna sata obavljao je noćni

rad. Radnik u tom periodu nije bio na bolovanju. Bruto iznos za redovan rad (88 radnih sati) iznosi 3.781,25 kn. Bruto iznos za vrijeme noćnog rada iznosi 4.021,88 kn. Na bruto iznos plaće u ovom primjeru utječu minuli rad 137,50 kn i specijalni bonusi 1.000,00 kn. Sveukupni bruto iznos (redovan rad + noćni rad + minuli rad + specijalni bonusi) iznosi 8.940,63 kn.

Slika 9. Obračun plaće radnika - noćni rad

OBRAČUN ISPLAĆENE PLAĆE		Obrazac IP1		
Za period: 01.03.2022-28.03.2022				
OJ: 27		Datum isplate: 01.03.2022	Koef. ili satnica 1	
		Staż: 4g 7mj	Osnovica: 6.875,00	
			Fond sati: 160	
<i>OSTVARENI SATI I PLAĆA / NAKNADA PLAĆE:</i>				
	<i>SATI</i>	<i>DOHODAK</i>	<i>BRUTO</i>	<i>OPIS</i>
01 Redovni rad (1,00)	88,0	3.025,00	3.781,25	0,00
05 Noćni rad (1,30)	72,0	3.217,52	4.021,88	0,00
22 Minuli rad 2% (0,02)	160,0	109,99	137,50	0,00
44 Specijalni bonus (1,00)	0,00	800,00	1.000,00	0,00
UKUPNO:	160,0	7.152,51	8.940,63	0,00
<i>DOPRINOSI IZ BRUTA NA OSNOVICU</i>				
	8.940,63		<i>STOPA %</i>	<i>IZNOS</i>
Doprinos za mirov. osig. dio I stup			15,00	1.341,09
Doprinos za mirov. osig. dio II stup			5,00	447,03
UKUPNO DOPRINOSI IZ BRUTA:			20,00	1.788,12
<i>POREZI I PRIREZI</i>				
Osobni odbitak 3*2500=7500 što iznosi				7.152,51
Porezna osnovica				0,00
Općina:		POREZ:	0,00	Ukupno:
		PRIREZ:	7,00 %	0,00
			NETO PLAĆA:	7.152,51
<i>NAKNADE</i>				
		<i>SATI</i>	<i>IZNOS</i>	
77 Nagradni dodatak		0,00	400,00	
UKUPNO:		0,00	400,00	
<i>OBUSTAVE</i>				
		<i>SALDO</i>	<i>IZNOS</i>	
		0,00	0,00	
UKUPNO OBUSTAVE:			0,00	
Isplata na račun iz čl. 212 ovršnog zakona:	0,00	Isplata na redovan račun:	7.552,51	
<i>DOPRINOSI NA BRUTO</i>				
		<i>STOPA</i>	<i>IZNOS</i>	
Doprinos za zdravstvo		16,50	1.475,20	
UKUPNO DOPRINOSI NA BRUTO:		16,50	1.475,20	

Datum predaje radniku/radnici: 01.03.2022.
Odgovorna osoba:

Ukupni trošak plaće: 10.815,83

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

Minuli rad je dodatak na plaću, odnosno povećanje plaće za ostvareni radni staž (nagrada) koju je radnik ostvario.

Formula za izračunavanje minulog rada:

$$\text{MINULI RAD} = \text{OSNOVICA} * \text{BROJ GODINA STAŽA} * \text{KOEFIČIJENT MINULOG RADA}$$

Izračun neto plaće koju poslodavac radniku isplaćuje na njegov tekući račun te ukupnog troška plaće slijedi u nastavku:

1. Doprinosi za mirovinsko osiguranje:
 - Za I. stup 15% od bruto iznosa plaće radnika oduzima se, u ovom primjeru iznos od 1.341,09 kn.
 - Za II. stup 5% od bruto iznos plaće radnika oduzima se, u ovom primjeru, 447,03 kn.Zbrajanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje (1.341,09 kn + 447,03 kn) dobiva se iznos od 1.788,12 kn, što je iznos novca kojeg radnik odvaja iz svoje bruto plaće nakon čega mu ostaje iznos od 7.152,51 kn, što je ujedno porezna osnovica za obračun poreza na dohodak.
2. Osobni odbitak poreznog obveznika u ovom primjeru iznosi 7.500,00 kn. Mjesečni osobni odbitak određuje se tako da se koeficijent, u ovom primjeru 3, pomnoži s osnovicom od 2.500,00 kn, što u ovom slučaju iznosi 7.500,00 kn.
3. Porez na dohodak. Iznos mjesečnog osobnog odbitka u ovom primjeru iznosi 7.500,00 kn. Dakle, radnik ima osobni odbitak veći od porezne osnovice, a s obzirom da osobni odbitak umanjuje oporezivi dohodak, u ovom slučaju radnik nema obvezu plaćanja poreza na dohodak.
4. Prirez porezu na dohodak. S obzirom da radnik nije ostvario obvezu plaćanja poreza, nema niti obvezu plaćanja prireza porezu na dohodak.
5. Naknada koju je radnik dobio od poslodavca kao nagradni dodatak u konkretnom primjeru iznosi 400,00 kn.
6. Doprinos za zdravstveno osiguranje po stopi 16,5%, u konkretnom primjeru iznosi 1.475,20 kn.
7. Neto plaća radnika u konkretnom primjeru iznosi 7.552,51 kn.
8. Ukupan trošak plaće kojeg snosi poslodavac je 10.815,83 kn (8.940,63 kn bruto iznos plaće + 1.475,20 kn doprinosa na plaću.

Slika 10. Obračun plaće radnika na državni blagdan

OBRAČUN ISPLAĆENE PLAĆE
Za period: 01.01.2022-31.01.2022

Obrazac IP1

OJ: 26		Datum isplate: 01.02.2022	Koef. ili satnica I
		Stož: 3g 4mj	Osnovica: 5.572,38
			Fond sati: 168

<i>OSTVARENI SATI I PLAĆA / NAKNADA PLAĆE:</i>	<i>SATI</i>	<i>DOHODAK</i>	<i>BRUTO</i>	<i>OPIS</i>
01 Redovni rad (1,00)	112,0	2.971,94	3.714,92	0,00
02 Državni blagdan (1,00)	8,0	212,28	265,35	0,00
05 Noćni rad (1,30)	48,0	1.655,79	2.069,74	0,00
22 Minuli rad 2% (0,02)	168,0	89,16	111,45	0,00
UKUPNO:	168,0	4.929,17	6.161,46	0,00
<i>DOPRINOSI IZ BRUTA NA OSNOVICU</i>	6.161,46		<i>STOPA %</i>	<i>IZNOS</i>
Doprinos za mirov. osig. dio I stup			15,00	924,22
Doprinos za mirov. osig. dio II stup			5,00	308,07
UKUPNO DOPRINOSI IZ BRUTA:			20,00	1.232,29
<i>POREZI I PRIREZI</i>				
Osobni odbitak 1.6*2500=4000 što iznosi				4.000,00
Porezna osnovica				929,17
1. razred po stopi 20%			929,17	185,83
Općina:	STRIZIVOJNA	POREZ:	185,83	Ukupno: 185,83
		PRIREZ:	0,00	
			NETO PLAĆA:	4.743,34
<i>NAKNADE</i>			<i>SATI</i>	<i>IZNOS</i>
77 Nagradni dodatak			0,00	400,00
UKUPNO:			0,00	400,00
<i>OBUSTAVE</i>			<i>SALDO</i>	<i>IZNOS</i>
			0,00	0,00
			<i>UKUPNO OBUSTAVE:</i>	0,00
Isplata na račun iz čl. 212 ovršnog zakona:	0,00	Isplata na redovan račun:	5.143,34	
<i>DOPRINOSI NA BRUTO</i>			<i>STOPA</i>	<i>IZNOS</i>
Doprinos za zdravstvo			16,50	1.016,64
UKUPNO DOPRINOSI NA BRUTO:			16,50	1.016,64

Datum predaje radniku/radnici: 01.02.2022.

Ukupni trošak plaće: 7.578,10

Odgovorna osoba:

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

Na slici 10 predočen je primjer obračuna plaće u vrijeme državnog blagdana. Ukupan fond sati radnika iznosio je 168 sati. Zaposlenik je 112 radnih sati obavljao redovan rad, 8 radnih sati radio je na državni blagdan, a noćni rad obavljao je 48 radnih sati. Tijekom ovo razdoblja radnik nije bio na bolovanju. Bruto iznos za redovan rad (112 radnih sati) iznosi 3.714,92 kn, za rad na državni blagdan (8 radnih sati) iznosi 265,35 kn, a za noćni rad (48 radnih sati) iznosi 2.069,74 kn. Sveukupni bruto iznos (redovan rad + državni blagdan + noćni rad + minuli rad) iznosi 6.161,46 kn.

Iznos neto plaće radnika određuju:

1. Doprinosi za mirovinsko osiguranje:

- Za I. stup 15% u ovom primjeru oduzet je iznos od 924,22 kn.
- Za II. stup 5% oduzet je iznos od 308,07 kn.

Zbrajanjem doprinosa za mirovinsko osiguranje (924,22 kn + 308,07 kn) dobiva se iznos od 1.232,29 kn, što je iznos novca kojeg radnik odvaja iz svoje bruto plaće te mu kao porezna osnovica poreza na dohodak ostaje iznos od 3.580,95 kn.

2. Osobni odbitak poreznog obveznika je 4000.00 kn. U ovom primjeru koeficijent 1.6 pomnožen je s osnovicom od 2.500,00 kn te je dobiven iznos od 4000.00 kn.
3. Porez na dohodak. Ukupni iznos dohotka iznosi 4.929,17 kn. Taj iznos umanjen je za iznos osobnog odbitka (4000.00 kn) te se dobiva iznos od 929.17 kn. Radnik ima obvezu plaćanja poreza na dohodak i to po stopi od 20% (porez po stopi od 20% plaćaju oni koji imaju plaću do 30.000,00 kn mjesečno i manje od toga)⁷²
4. Porezna osnovica u ovom primjeru iznosi 929.17 kn i na nju se obračunava porez na dohodak po stopi od 20% ($929.17 \times 0.2 = 185,83$ kn).
5. Prirez porezu na dohodak. U primjeru radnik, s obzirom na prebivalište u jedinici lokalne samouprave u kojoj se ne plaća prirez porezu na dohodak, nije dužan platiti prirez porezu na dohodak.
6. Naknada koju je radnik dobio od poslodavca kao nagradni dodatak u konkretnom primjeru iznosi 200,00 kn.
7. Doprinos za zdravstveno osiguranje kojeg je poslodavac dužan uplatiti na ime doprinosa za zdravstveno osiguranje, a temeljem bruto plaće svojeg radnika je 738,57 kn.
8. Neto plaća radnika u konkretnom primjeru iznosi 3.780,95 kn.

⁷² https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dohodak.aspx (pristupljeno 6.8.2022.)

9. Ukupan trošak plaće kojeg snosi poslodavac je 5.214,76 kn (4.476,19 kn bruto iznos plaće + 738,57 kn doprinosa na plaću.

Tablica 9. Usporedba konačnog troška plaće

Obračun plaće radnika	Bruto iznos plaće	Davanja / primitci	Ukupan trošak plaće kojeg snosi poslodavac
za vrijeme bolovanja	redovan rad: 2.380,95 kn (bruto) bolovanje: 2.095,24 kn (bruto) ukupno: 4.476,19 kn	doprinosi za MO: 895,24 kn nema obvezu plaćanja poreza na dohodak jer je osobni odbitak veći od porezne osnovice	4.476,19 kn (bruto iznos plaće) + 738,57 (doprinosa za ZO = 5.214,76 kn (ukupan trošak plaće)
za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu	redovan rad: 1.772,73 kn (bruto) godišnji odmor: 590,91 kn (bruto) bolovanje: 2.363,64 kn (bruto) noćni rad: 1.536,36 kn (bruto) specijalni bonus: 312,50 kn (bruto) bruto iznos plaće = 6.576,14 kn	doprinosi za MO: 1.315,23 kn nagradni dodatak: 300 kn nema obvezu plaćanja poreza na dohodak jer je osobni odbitak veći od porezne osnovice	bruto iznos plaće + doprinos za ZO + nagradni dodatak = ukupni trošak plaće (6.576,14 + 1.085,06 + 300 kn = 7.961,20 kn)
za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu (priznavanje ozljede na radu)	redovan rad: 1.772,73 kn (bruto) noćni rad: 1.536,36 kn (bruto) godišnji odmor: 590,91 kn (bruto) specijalni bonus: 312,50 kn (bruto) bruto iznos plaće = 4.212,50 kn	doprinosi za MO: 542,51 kn naknada za bolovanje: 2.660,80 kn nagradni dodatak: 300 kn	ukupni trošak plaće: 6.330,79 kn
priznata ozljeda na radu (HZZO)	/	doprinos za MO: 1.235,89 kn naknada za bolovanje: 1.064,32 kn	ukupni trošak plaće za radnika prije priznavanja ozljede na radu iznosio je 8.300,61 kn, a ukupni trošak plaće nakon priznavanja ozljede na radu iznosi 7.199,06 kn
za vrijeme redovnog rada	redovan rad: 5.000,00 kn (bruto)	doprinosi za MO: 1.000,00 kn nagradni dodatak: 400 kn	ukupni trošak plaće: 6.225,00 kn
za vrijeme noćnog rada	redovan rad: 3.781,25 kn (bruto) noćni rad: 4.021,88 kn (bruto) minuli rad: 1.000,00 kn (bruto)	doprinosi za MO: 1.788,12 kn nagradni dodatak: 400 kn (ne plaća porez na dohodak jer je osobni odbitak veći od porezne osnovice)	ukupni trošak plaće: 10.815,83 kn
za vrijeme rada na državni blagdan	redovan rad: 3.714,92 kn (bruto) državni blagdan: 265,35 kn (bruto) noćni rad: 2.069,74 kn (bruto) minuli rad: 111,45 kn	doprinosi za MO: 1.232,29 kn porezna osnovica iznosi 929.17 kn i na nju se obračunava porez na dohodak po stopi od 20% (929.17 x 0.2 = 185,83 kn	ukupni trošak plaće: 7.578,10 kn

	(bruto)		

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

5.2. Praktični primjer praćenja preventivnih troškova

Preventivni troškovi zaštite na radu nastaju s ciljem ostvarivanja društvenih i financijskih koristi, a obuhvaćaju ulaganja u sigurnost radnih uvjeta, zaštitnu opremu, edukaciju i preventivne zdravstvene preglede radnika.

Ulaganja u edukaciju provode se interno, unutar tvrtke. Unutar tvrtke zaposleni su stručnjaci sigurnosti i zaštite na radu koji su osposobljeni i akreditirani za provođenje osposobljavanja u vezi opasnosti na radnom mjestu. Akreditacija je dokument koji izdaje Hrvatska akreditacijska agencija. Predstavlja međunarodno priznati način dokazivanja osposobljenosti za ocjenjivanje sukladnosti u područjima ispitivanja, umjeravanja, certifikacije (proizvoda, QMS, EMS, osoblja), inspekcije, verifikacije stakleničkih plinova i organiziranja ispitivanja sposobnosti.⁷³

Međunarodna organizacija za standardizaciju (eng. International Organization for Standardization – ISO) je 12. ožujka 2018. godine objavila normu ISO 45001, Sustavi upravljanja zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu. To su zahtjevi koji za organizacije predstavljaju okvir za unapređivanje sigurnosti radnika, smanjivanje rizika na radu i stvaranje boljih i sigurnijih uvjeta za rad. Ravnatelj Zavoda za unapređivanje zaštite na radu, Vitomir Begović, izjavio je da se Zavod kao središnja ustanova s javnim ovlastima zauzima se za uvođenje akreditacije u postupke ispitivanja radne opreme i radnog okoliša, za što širu implementaciju norme ISO 45001, zatim za uvođenje stimulativnog sustava osiguranja od rizika ozljeda na radu te za primjenu poreznih olakšica poslodavcima kod uvođenja tehnologije koja sadrži višu razinu zaštite, a sve s ciljem podizanja razine kvalitete, izvrsnosti i unapređivanja zaštite na radu.⁷⁴

U nastavku je stoga objašnjeno utvrđivanje preventivnih troškova i to troška osposobljavanja stručnjaka zaštite na radu te troškova preventivnih i izvanrednih pregleda radnika.

⁷³ <https://akreditacija.hr> (pristupljeno 6. 6. 2022.)

⁷⁴ Ibidem.

Vezano uz osposobljavanje stručnjaka zaštite na radu, način i uvjeti polaganja stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu propisani su Pravilnikom o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita.⁷⁵

Opći dio stručnog ispita može polagati osoba koja ima najmanje srednju školsku ili stručnu spremu, a posebni dio stručnog ispita može polagati osoba koja ima položen opći dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu i završen najmanje preddiplomski studij sa stečenim nazivom prvostupnik (baccalaureus).⁷⁶ Radni staž nije uvjet za polaganje stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu.

Cijena općeg ili posebnog dijela stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu je 560,00 kn, a cijena općeg i posebnog dijela stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu je 840,00 kn.⁷⁷ Akreditaciju izdaje Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

Stručnjak zaštite na radu I. stupnja je osoba koja ima najmanje srednju školsku ili srednju stručnu spremu i koja je položila opći dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu, ili ima srednju školsku ili srednju stručnu spremu i priznat joj je status stručnjaka zaštite na radu, ili posjeduje uvjerenje o položenom specijalističkom usavršavanju iz zaštite na radu po programu odobrenom od tijela nadležnog za obrazovanje.⁷⁸

Stručnjak zaštite na radu II. stupnja je osoba koja ima završen najmanje preddiplomski studij sa stečenim nazivom prvostupnik (baccalaureus) i koja: je položila opći i posebni dio stručnog ispita za stručnjaka zaštite na radu ili ima priznat status stručnjaka zaštite na radu.⁷⁹

Stručnjaci zaštite na radu provode osposobljavanje radnika za rad na siguran način. Svrha samog osposobljavanja je obavijestiti radnike o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na njegovu sigurnost i zdravlje (vezano za organizaciju rada, rizike, načine izvođenja radnih postupaka i dr.), radniku pojasniti i osposobiti ga za praktičnu primjenu mjera zaštite na radu koje je dužan primjenjivati tijekom rada, u

⁷⁵ Pravilnik o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita, Narodne novine, br. 142/21.

⁷⁶ Zaštita na radu - propisi, cijene, obveze, ponude, <https://www.zastitanaradu.com.hr/Strucni-ispiti/Strucnjak-ZNR/> (pristupljeno 5. 6. 2022.)

⁷⁷ Ibidem

⁷⁸ Ibidem

⁷⁹ <https://www.zastitanaradu.com.hr> (pristupljeno 5. 6. 2022.)

skladu s procjenom rizika.⁸⁰ Trajanje osposobljavanja nije propisano, ali ga je potrebno provesti na način koji će osposobljavanom radniku potom omogućiti samostalno obavljanje poslova na siguran način.

Osposobljavanje radnika se općenito sastoji od teorijskog dijela (koje se provodi za sve radnike, neovisno o poslovima koje će obavljati) i praktičnog dijela osposobljavanja koje se provodi na mjestu rada. Za poslove s malim rizicima je dovoljno provesti samo teorijsko osposobljavanje. Osposobljavanje radnika potrebno je provoditi tijekom radnog vremena, isključivo o trošku poslodavca.⁸¹

U konkretnom praktičnom primjeru stručnjaci zaštite na radu provode i osposobljavanje za rukovatelja/icu viličarem. Program osposobljavanja za rukovatelja/icu viličarem traje 120 sati, 40 sati teoretske nastave, a praktični dio 80 sati.⁸²

Prosječna neto plaća stručnjaka zaštite na radu iz praktičnog primjera iznosila je 7.000,00 kn. Prosječna neto plaća specijalista za zaštitu na radu u Hrvatskoj se kreće u rasponu prosječno od 4.490,00 do 8.501,00 kn.⁸³ Na visinu plaće utječu bonusi i ostale financijske nagrade. Zastupljenost žena na ovom radnom mjestu iznosi 40%, a prosječna dob 33 godine.⁸⁴

Prema Pravilniku o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita definiran je da se o provedenom osposobljavanju radnika sastavlja se zapisnik u kojemu se navode podaci:⁸⁵

- 1) ime, prezime, osobni identifikacijski broj (u daljnjem tekstu: OIB) radnika, odnosno internacionalni identifikator za stranog radnika, koji se osposobljava
- 2) opis poslova i aktivnosti koje će radnik obavljati te mjesto rada
- 3) naziv, sjedište i OIB poslodavca
- 4) ime, prezime i OIB osoba koje sudjeluju u postupku osposobljavanja i njihove potpise
- 5) oznaka zapisnika

⁸⁰ Zaštita na radu - propisi, cijene, obveze, ponude, <https://www.zastitanaradu.com.hr/Strucni-ispiti/Strucnjak-ZNR/> (pristupljeno 5. 6. 2022.)

⁸¹ <https://centarznr.hr/> (pristupljeno 9. 6. 2022.)

⁸² ZIRS učilište, <https://www.zirs-uciliste.hr/osposobljavanje/graditeljstvo-i-geodezija/vilicar/> (pristupljeno 9.6.2022.)

⁸³ Moja plaća, Hrvatska, <https://www.mojaplaca.hr/placa/zastita-i-sigurnost/specijalist-za-zastitu-na-radu>, (pristupljeno 7. 6. 2022.)

⁸⁴ Ibidem.

⁸⁵ Pravilnik o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita, Narodne novine br. 142/2021.

- 6) mjesto, razdoblje i način provođenja teorijskog dijela osposobljavanja radnika
- 7) ocjena poslodavca odnosno neposrednog ovlaštenika poslodavca o sigurnom načinu rada radnika i njegovom postupanju tijekom osposobljavanja
- 8) mjesto i razdoblje praćenja sigurnog načina rada i ocjene praktične osposobljenosti radnika
- 9) naziv i podaci ovlaštene osobe (za slučaj kada je u osposobljavanju sudjelovao stručnjak zaštite na radu ovlaštene osobe).

Ulaganja u preventivne i periodične zdravstvene preglede radnika financiraju se preko Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, osim u slučajevima kada je potrebno napraviti izvanredni zdravstveni pregled, tada se financira prema cjeniku medicine rada.

Preventivne preglede čine prethodni i periodični pregledi. Prethodni pregled je pregled koji obavlja specijalist medicine rada u svrhu ocjene zdravstvene sposobnosti za obavljanje poslova prije zapošljavanja⁸⁶.

Troškove preventivnog pregleda snosi poslodavac, a Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje obvezan je vratiti navedeni iznos poslodavcu pod uvjetom da je poslodavac radnika zaposlio u roku od 45 dana od primitka zahtjeva za povrat uz predočenje odgovarajuće dokumentacije.⁸⁷

Periodični pregledi radnika jesu pregledi u cilju redovitog praćenja i ocjenjivanja zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada. Troškove periodičnih pregleda izravno snosi Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje.

Cijene preventivnih (prethodnih i periodičnih) pregleda u djelatnosti medicine rada utvrđene su Odlukom o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite.⁸⁸ Cijene specifične zdravstvene zaštite radnika utvrđuju se ovom Odlukom za svaku kalendarsku godinu u skladu s odredbama financijskog plana Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za tekuću kalendarsku godinu, drugim propisima i općim aktima Zavoda. Cijene preventivnih pregleda i postupaka u okviru

⁸⁶ <https://zdravlje.gov.hr> (pristupljeno 7. 6. 2022.)

⁸⁷ <https://hzzo.hr/wp-content/uploads/2020/01/Povrat-tro%C5%A1kova-prethodnih-pregleda.pdf> (pristupljeno 4. 8. 2022.)

⁸⁸ Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19. i 145/21.

specifične zdravstvene zaštite u djelatnosti medicine rada za 2022. godinu iskazane su u sljedećoj tablici.

Tablica 10. Dio prikaza cijena preventivnih pregleda i postupaka djelatnosti medicine rada za 2022. godinu

R.b.	Šifra pregleda/postupka	Naziv pregleda/postupka	Cijena u kn
0	1	2	3
1.	MR001	Pregled radnika izloženih mehaničkim opasnostima od alata, strojeva, opreme	225,00
2.	MR002	Pregled radnika izloženih električnoj struji	225,00
3.	MR003	Pregled radnika izloženih opasnostima od požara i eksplozija	225,00
4.	MR004	Pregled radnika koji rade na visini > 3 m s povećanim rizikom od pada	225,00
5.	MR005	Pregled radnika koji rade na unutarnjem transportu/upravljanje samohodnim strojevima/dizalicama i transporterima	225,00
6.	MR006	Pregled radnika koji rade pod zemljom	225,00
7.	MR007	Pregled radnika izloženih spojevima olova i njegovim anorganskim spojevima	225,00
8.	MR008	Pregled radnika izloženih spojevima olova i njegovim organskim spojevima	225,00
9.	MR009	Pregled radnika izloženih spojevima žive	225,00
10.	MR010	Pregled radnika izloženih manganu	225,00
11.	MR011	Pregled radnika izloženih beriliju	225,00
12.	MR012	Pregled radnika izloženih kromu i niklu	225,00
13.	MR013	Pregled radnika izloženih kadmiju	225,00
14.	MR014	Pregled radnika izloženih arsenu	225,00

Izvor: Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Narodne novine br. 56/2017.

Iznimno, na ugovorne zdravstvene ustanove i ugovorne specijaliste medicine rada u privatnoj praksi, posebnom odlukom Upravnog vijeća Zavoda, primjenjuju se cijene po posebnom standardu. Cijene se iskazuju na način da Zavod za navedene ordinacije

medicine rada plaća mjesečni iznos naknade koja obuhvaća fiksne troškove ordinacije medicine rada u visini 1/12 iznosa.⁸⁹

U tablici 10. prikazane su cijene za izvršenje pregleda i postupka u ordinaciji medicine rada po posebnom standardu.

Tablica 11. Cijene preventivnih pregleda te postupaka u ordinaciji medicine rada (po posebnom standardu)

R.b.	Oznaka pregleda	Naziv pregleda	Cijena u kn
0	1	2	3
1.	MR001	Pregled radnika izloženih mehaničkim opasnostima od alata, strojeva, opreme	125,00
2.	MR002	Pregled radnika izloženih električnoj struji	125,00
3.	MR003	Pregled radnika izloženih opasnostima od požara i eksplozija	125,00
4.	MR004	Pregled radnika koji rade na visini > 3 m s povećanim rizikom od pada	125,00
5.	MR005	Pregled radnika koji rade na unutarnjem transportu/upravljanje samohodnim strojevima/ dizalicama i transporterima	125,00
6.	MR006	Pregled radnika koji rade pod zemljom	125,00
7.	MR007	Pregled radnika izloženih spojevima olova i njegovim anorganskim spojevima	125,00
8.	MR008	Pregled radnika izloženih spojevima olova i njegovim organskim spojevima	125,00

Izvor: Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19. i 145/21.

Ordinacija medicine rada može na osnovi utvrđeni cijena ispostaviti račun za obavljenju specifičnu zdravstvenu zaštitu godišnje u iznosu od maksimalno 520.000,00 kuna, a računi koji prelaze utvrđeni iznos bit će vraćeni ugovornom subjektu.⁹⁰

Maksimalni godišnji iznos izvršenja rada za specifičnu zdravstvenu zaštitu za ordinacije medicine rada za koje se primjenjuju cijene, iznosi također 520.000,00 kuna, a u taj iznos uračunavaju se: mjesečni iznos naknade, iznos po ispostavljenim računima po cijenama a računi koji prelaze utvrđeni iznos biti vraćeni ugovornom subjektu.

Praćenje izvršenja rada za ugovorne subjekte vodi se mjesečno, a konačno usklađenje provodi se sa stanjem na dan 31. prosinca kalendarske godine. Ugovorni subjekti iz

⁸⁹ Odluka o osnovama za sklapanje ugovor o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19., 22/20., 147/20., 119/21. i 145/21., čl. 18., st. 4.

⁹⁰ Ibidem.

stavka obvezuju se provoditi ugovorenu zdravstvenu zaštitu na način koji omogućuje kontinuirano provođenje specifične zdravstvene zaštite.

Cijena prethodnog pregleda za radna mjesta s posebnim uvjetima rada koji se provodi na teret sredstava Zavoda ne može biti veća od iznosa utvrđenog za periodički pregled.⁹¹ Troškove prethodnog pregleda za radna mjesta s posebnim uvjetima rada snosi poslodavac, s time da je Zavod obvezan vratiti poslodavcu utvrđeni iznos⁹² u roku 45 dana od primitka zahtjeva za povrat uz predočenje odgovarajuće dokumentacije. Cijena kontrolnog pregleda za slučaj kada zadnji dan propisanog roka periodičnog pregleda pada na držani blagdan, nedjelju kada ordinacija poslovnog subjekta ne radi, iznosi najviše 1/4 cijene periodičkog pregleda.⁹³ Troškovi izvanrednog pregleda kada se iz medicinskih razloga nije mogla donijeti ocjena o zdravstvenoj sposobnosti radnika obzirom na odstupajuće vrijednosti nalaza pretraga u okviru periodičnog pregleda, ne mogu ići na teret sredstava Zavoda.

Za pruženu specifičnu zdravstvenu zaštitu ugovorne zdravstvene ustanove i ugovorni specijalisti medicine rada u privatnoj praksi obvezni su ispostavljati pojedinačne račune Zavodu na način utvrđen od strane Zavoda u skladu s utvrđenim cijenama⁹⁴ Odluke⁹⁵.

Izvanredni pregled je pregled koji se obavlja kada poslodavac, izabrani liječnik ili specijalist medicine rada zbog nagle promjene zdravstvenog stanja radnika posumnja da radnik nije zdravstveno sposoban za daljnje obavljanje dotadašnjih poslova, u slučaju kada je prekoračena granična vrijednost izloženosti za štetnost sa akutnim ili subakutnim djelovanjem ili se dogodio incident u kojem je moglo doći do povećane izloženosti radnika.⁹⁶ Izvanredni zdravstveni pregledi jesu pregledi na koje je radnike uputio poslodavac izvan propisanih rokova periodičnih pregleda te u slučajevima koji nisu obuhvaćeni kontrolnim pregledima.

⁹¹ Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19., 22/20., 147/20., 119/21. i 145/21.

⁹² Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19., 22/20., 147/20., 119/21. i 145/21.

⁹³ Ibidem.

⁹⁴ Ibidem.

⁹⁵ Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine, br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19., 22/20., 147/20., 119/21. i 145/21.

⁹⁶ Ibidem.

Izvanredni pregled obavlja se prema cjeniku pojedine medicine rada, a troškovi izvanrednih pregleda idu na teret poslodavca.

U nastavku su na primjeru medicine rada „Medra“ iz Slavonskog Broda pojašnjeni uvjeti i potrebna dokumentacija za pregled radnika te je predočen cjenik usluga.

Potrebna dokumentacija za pregled je sljedeća:

- uputnica za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti radnika (obrazac RA-1)
- važeća osobna iskaznica radnika
- zdravstvena iskaznica radnika
- prethodno uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti radnika, ako ga radnik posjeduje
- dodatna medicinska dokumentacija ukoliko se radnik kontrolirate radi određenog zdravstvenog stanja
- naočale, ukoliko ih radnik koristi.

Obavezno je navesti članke i točke te posao koji radnik obavlja koje su istovjetne na Svjedodžbi (obrazac RA-2) koju izdaje medicina rada. Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti dobiva se po zaključenju pregleda. Cijena izvanrednog pregleda radnika iznosi 320,00 kn, dok se psihološko testiranje dodatno naplaćuje 130,00 kn.⁹⁷

Na uputnici za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti radnika (obrazac RA1), predočenoj na slici 11, potrebno je ispuniti sljedeće podatke: osobne podatke radnika, zanimanje radnika, posao kojim se osoba bavi, a za koji se utvrđuje zdravstvena sposobnost radnika, ukupni radni staž, podatak o tome radi li se o periodičnom, prethodnom ili izvanrednom zdravstvenom pregledu te kada je učinjen posljednji zdravstveni pregled radnika.

Kako bi se utvrdilo kavi su uvjeti rada radnika potrebno je ispuniti sljedeće stavke: kratak opis poslova, strojevi, alati i aparati kojima se radnik koristi pri radu, naznačiti među ponuđenim odgovorima kakvo je mjesto rada, položaj tijela i aktivnosti, uvjete rada te navesti kemijske i biološke štetnosti ukoliko postoje na radnom mjestu tog radnika.

⁹⁷ <https://medra.hr/radnici/> (pristupljeno 7. 6. 2022.)

Slika 11. Uputnica za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti radnika (obrazac RA1)

Obrazac RA-1

(poslodavac)

Broj: _____
Datum: _____

OIB

UPUTNICA za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti radnika

Ime i prezime: _____

Datum i mjesto rođenja: _____ OIB _____ (ime oca – majke)

Zanimanje: _____ Školska sprema: _____

Poslovi za koje se utvrđuje zdravstvena sposobnost: _____

1) Poslovi su prema članku _____ točka _____ Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada.

2) Poslovi prema drugim zakonima, propisima ili kolektivnom _____
_____ se utvrđuje zdravstvena sposobnost radnika.

(navesti zakon, propis ili kolektivni ugovor)

3) Poslovi su prema propisima o mirovinskom osiguranju utvrđeni kao poslovi na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem.

Ukupni radni staž: _____ Radni staž na poslovima za koje se utvrđuje zdravstvena sposobnost: _____

Zdravstveni pregled: prethodni periodički izvanredni _____

Posljednji zdravstveni pregled je učinjen _____ prema članku _____ točki _____
Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada, ili _____

(navesti zakon, propis ili kolektivni ugovor iz članka 2. stavka 1. podstavka 2. ili 3. Pravilnika)

s ocjenom zdravstvene sposobnosti _____

Kratak opis poslova: _____

Strojevi, alati, aparati¹: _____

Predmet rada²: _____

Mjesto rada: u zatvorenom na otvorenom na visini u jami u vodi pod vodom u mokrom.

Ogranizacija u smjenama noćni rad terenski rad radi sam radi s grupom radi sa strankama
 radi na traci brzi tempo rada ritem određen monotonija.

Položaj tijela i aktivnosti³: rad stojeći učestalo savijanje podvlačenje rad sjedeći zakretanje trupa balansiranje
 u pokretu klečanje uspinjanje ljestvama kombinirano čučanje uspinjanje stepenicama
 diz. tereta _____ kg prenoš. tereta _____ kg guranje tereta _____ kg

U poslu je vid na daljinu vid na blizinu raspoznavanje boja dobar sluh jasan govor

Uvjeti rada: visoka temperatura visoka vlažnost niska temperatura buka vibracije stroja ili alata
 vibracije poda povišeni atm osferski tlak povećana izloženost ozljedama
 ionizirajuća zračenja neionizirajuća zračenja prašna.

Kemijske tvari: _____

Biološke štetnosti: _____

¹ upisuju se strojevi, alati i aparati kojima radnik rukuje ili poslužuje
² upisuju se radne tvari s kojima radnik rukuje ili dolazi u dodir
³ zaokružuje se odgovarajući položaj tijela i aktivnosti koje se svakodnevno javljaju M.P. _____

⁴ zaokružuje se funkcija bez koje se predviđeni posao ne može obaviti _____
(potpis odgovorne osobe)

Vežano uz trošak stručnog usavršavanja radnika, poslodavac je sukladno Zakonu o zaštiti na radu⁹⁸ obvezan omogućiti stručnjaku zaštite na radu stručno usavršavanje iz zaštite na radu i snositi troškove toga osposobljavanja.

Program usavršavanja za poslove specijalista/ice zaštite na radu provodi se s ciljem da se polaznici usavrše sukladno potrebama za obavljanje poslova zaštite na radu za određenog poslodavca i/ili ovlaštenika poslodavca. Polaznici usavršavanja su osobe koje poslodavac uputi na usavršavanje ili osobe koje će polaziti usavršavanje za vlastite potrebe radi lakšeg zapošljavanja ili promjene poslova koje radnik obavlja. Stručno usavršavanje pravo je, obveza i odgovornost svih stručnjaka zaštite na radu. Stručnjaci zaštite na radu moraju biti spremni preuzeti osobnu odgovornost za vlastito daljnje učenje u cilju razvoja profesionalne karijere. Sustav usavršavanja namijenjen je osposobljavanju zaposlenih osoba koje već rade ili će raditi na poslovima zaštite na radu.

Na usavršavanje se mogu prijaviti osobe s minimalno završenom srednjom školskom ili srednjom stručnom spremom koje će raditi kao stručnjak I. stupnja zaštite na radu u skladu s odredbama Pravilnika o obavljanju poslova zaštite na radu.⁹⁹ Po završetku usavršavanja, ove osobe ne moraju polagati stručni ispit. Ovako obrazovane osobe u pravilu mogu raditi kao stručnjaci zaštite na radu I. stupnja u tvrtkama do 49 zaposlenika, a u tvrtkama do 249 zaposlenika ako najmanje 80 % zaposlenika obavlja poslove s malim rizicima, odnosno u svim tvrtkama iznad 49 zaposlenika kao drugi stručnjak, član tima (uz stručnjaka II. stupnja).¹⁰⁰ Usavršavanje je namijenjeno i osobama koje će raditi kao stručnjaci zaštite na radu II. stupnja. Iako te osobe moraju položiti stručni ispit, pohađanjem ovog usavršavanja steći će kompletna i praktična znanja o radu stručnjaka kao i osnove koje će bitno olakšati polaganje stručnog ispita.

Na temelju ovlaštenja Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, program usavršavanja izvodi ZIRS učilište, Ustanova za obrazovanje odraslih. Usavršavanje se sastoji od teoretskog i praktičnog dijela. Teoretski dio u trajanju od 54 sati sastoji se od predavanja i konzultativno-instruktivne nastave. Predavanja su organizirana u 4

⁹⁸ Zakon o zaštiti na radu, Narodne novine br. 71/14., 118/14., 154/14., 94/18. i 96/18.

⁹⁹ Pravilnik o obavljanju poslova zaštite na radu, Narodne novine br. 126/19.

¹⁰⁰ ZIRS Učilište, Specijalist/ica zaštite na radu, <https://www.zirs.hr/obrazovanje-odraslih.aspx?group=2&program=59> (pristupljeno 9. 6. 2022.)

nastavna ciklusa. Na kraju usavršavanja provjerava se znanje polaznika usmenim ispitom. Dobiveno uvjerenje o uspješno položenom ispitu vrijedi kao dokaz o specijalizaciji te se upisuje u radnu knjižicu.

Tematske cjeline obuhvaćene programom su: uvod u zaštitu na radu i zakonska regulativa, procjena rizika, opasnosti i štetnosti na mjestima rada i ispitivanje radnog okoliša, pregledi i ispitivanja sredstava rada, osposobljavanja iz zaštite na radu, organiziranje i provedba zaštite na radu, evidencije iz zaštite na radu, znakovi sigurnosti i sigurnosne upute, inspekcijski nadzor i dužnosti poslodavca prema tijelima nadzora, privremena radilišta, zdravstvena zaštita, medicina rada i prva pomoć, praktična nastava.¹⁰¹ Cijena usavršavanja je 3.000,00 kn po polazniku u što je uračunata potrebna literatura za sve tematske cjeline.¹⁰²

Vezano uz preventivni trošak ulaganja u zaštitnu opremu, njegov nastanak uvelike ovisi o samome poslodavcu. Preporučljivo je ulaganja u zaštitnu opremu provoditi konstantno. Svaki radnik mora imati zaštitnu opremu za rad koju mu mora osigurati poslodavac. Tvrtka iz praktičnog primjera nabavlja radna odijela, zaštitne cipele, zaštitne rukavice, naočale, zaštitne maske, a cijene zaštitne opreme navedene su u nastavku.

Tablica 12. Cijene osobne zaštitne opreme

Osobna zaštitna oprema	Cijena po komadu
Zaštitno radno odijelo (ljetno + zimsko)	600,00 kn
Zaštitne cipele sa zaštitnom kopicom s tabanicom otpornom na probijanje, protuklizni potplat HRN EN ISO 20345:2011	329,00 kn
Zaštitne naočale s bočnom zaštitom, prozirne HRN EN 166:2002	29,98 kn
Rukavice za zaštitu od mehaničkih rizika HRN EN 388:2004	30,00 kn

Izvor: Autorica temeljem internih podataka odabranog poslovnog subjekta

¹⁰¹ ZIRS Učilište, <https://www.zirs.hr/obrazovanje-odraslih.aspx?group=2&program=59> (pristupljeno 7.6.2022.)

¹⁰² Ibidem.

Prema podacima od poslodavca, tvrtke iz praktičnog primjera, radnicima je osiguran dovoljan broj rukavica. Ovisno o habanju, radnici imaju pravo zatražiti nove rukavice. U slučaju češćeg habanja, u prosjeku svaka 3 do 4 radna dana, radnicima su potrebne nove rukavice. U normalnim okolnostima, bez pretjeranog habanja na mjesečnoj razini jedan radnik potroši 6 komada rukavica, čime se dolazi do troška od 180 kn za rukavice po jednom radniku.

Ukupno, preventivni trošak osobne zaštitne opreme po jednom radniku iznosi 988,98 kn. Ukoliko se radniku ošteti radno odijelo ili neki drugi dio osobne zaštitne opreme, osigurava mu se nova zaštitna oprema, što posljedično uvećava prosječan iznos preventivnog troška zaštite na radu.

6. ZAKLJUČAK

Troškovi zaštite na radu utječu na radnike, poslodavce, državu i društvo općenito. Zbog nedovoljnog ulaganja u sustav sigurnosti i zaštite u prošlosti, događale su se brojne ozljede na radu. S većim ulaganjima u sustav sigurnosti i zaštite, broj ozljeda na radu smanjio se, kako u svijetu tako i u Republici Hrvatskoj. U 2019. godini ukupan broj ozljeda na radu bio je 18 138 ozljede, dok je u 2020. godini taj broj smanjen na 14 424 ozljede. Problem današnjice je ne prijavljivanje ozljeda, što se događa jer tvrtke ne žele steći lošu reputaciju ukoliko imaju više slučajeva ozljeda na radu. Navedeno bi se moglo spriječiti tako da se uvede obveza objave godišnjih izvještaja u kojima bi se navodilo sve ozljede koje su se dogodile u toj godini. Također, trebalo bi razmotriti mogućnost da se tvrtke koje prijave sve ozljede na neki način nagrade, kako bi poslužila kao dobar primjer drugim tvrtkama. Način prijave ozljede na radu kao i obveze poslodavca propisan je od strane HZZO-a, a kroz praktičan primjer u ovome radu ujedno i objašnjen. Utvrđivanje ozljede na radu ujedno je osnova za utvrđivanje troškova zaštite na radu.

Osim korektivnih troškova zaštite na radu, u poslovnoj praksi poznati su i preventivni troškovi pa je kroz ovaj završni rad objašnjeno utvrđivanje jednih i drugih troškova. Pojedine pojmove, kao i vrste troškova zaštite na radu definirala je Europska agencija za sigurnost i zdravlje na radu (EU OSHA).

Na temelju praktičnih podataka poslovnog subjekta koji je ustupio podatke za potrebe izrade ovoga rada utvrđeni su ključni korektivni i preventivni troškovi zaštite na radu. Korektivni troškovi predloženi su kroz utvrđivanje troška plaća radnika. Kroz primjere obračuna plaće radnika detaljno su objašnjeni elementi obračuna plaće, kako bi se moglo pratiti utvrđivanje konačnog troška. Navedeno je objašnjeno i predloženo kroz više primjera kako bi se moglo usporediti dobivene rezultate. Kod obračuna plaće radnika za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu, radniku je priznata ozljeda na radu te je nakon postupka utvrđivanja ozljede na radu dobio naknadu plaće za vrijeme bolovanja.

Preventivni troškovi zaštite na radu obuhvaćaju ulaganja u sigurnost radnih uvjeta, zaštitnu opremu, edukaciju i preventivne zdravstvene preglede radnika. Kao primjer preventivnih troškova u ovome radu specificirani su troškovi nabave osobne zaštitne

opreme. Temeljem podataka iz poslovne prakse stekao se uvid u to kakvu osobnu zaštitnu opremu radnici koriste, koliko često ju je potrebno mijenjati te koliki je ukupan trošak te zamjene.

S obzirom da se nezgode i ozljede na radu događaju svakodnevno i time, osim što utječu na život ozlijeđenih radnika, uzrokuju i troškova kako za samoga radnika, tako i za njegovog poslodavca, ali i društvenu zajednicu u cjelini. Stoga je neophodno često provoditi edukacije radnika i podići im svijest o opasnostima i rizicima i potaknuti ih na razmišljanje i opreznost u obavljanju svakodnevnih radnih zadataka. Također, ulaganja u sustav sigurnosti i zaštite su prijeko potrebna. Na troškove zaštite na radu ne treba gledati poprijeko jer svi ti troškovi nastaju kako bi se ozljede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u vezi s radom svele na najmanju moguću mjeru. Rizik nastupa nesreće i ozljede na radu ne može se u potpunosti eliminirati, no ulaganjima u sustav sigurnosti i zaštite može se značajno smanjiti. Potrebno je spoznati da su ulaganja u zaštitu na radu neminovna te da osiguravaju sigurnije radno okruženje, odnosno zdravlje i sigurnost radnika te njihov nesmetan doprinos napretku poslovnog subjekta, a posljedično i gospodarskom razvoju države.

LITERATURA

Knjige:

1. Puljić, N., Zaštita na radu - vodič za poslodavce, Poslovni zbornik, Zagreb, 2006.

Članci:

2. Bađun, M, Costs of occupational injuries and illnesses in Croatia, Sciendo, Vol. 68, 2017.
3. Bađun, M., Costs of occupational injuries and illnesses in Croatia, Archives of Industrial Hygiene and Toxicology, Vol. 68, No. 1, 2017.
4. Bratić, V., Porezni izdaci: teorijski pregled, Financijska teorija i praksa, Vol. 30, No. 2, 2006.
5. Donev, D., Zaletel-Kragelj, Lj., Bjegović, V., Burazeri, G., Measuring the burden of disease: Disability adjusted life year (DALY), Chapter in book: Health Investigation: Analysis-Planning-Evaluation, 2nd Edition, Vol. II, 2001., <https://www.researchgate.net> (pristupljeno 13.7.2022.)
6. Krivačić, D., Ljubić, J., Vrste troškova zaštite zdravlja o sigurnosti na radu, Sigurnost, Vol. 63, No. 3, 2021.
7. Šimović, H., Utjecaj izdataka u oporezivanju dohotka na horizontalnu pravednost, Skrivena javna potrošnja: sadašnjost i budućnost poreznih izdataka (ur. Bratić, V., Fabris, M.), Institut za javne financije, Zagreb, 2012. str. 45, http://www.ijf.hr/upload/files/file/skrivena_javna_potrosnja/simovic.pdf, (pristupljeno 4.8.2022.)

Ostala stručna literatura:

8. Ekonomika sigurnosti i zdravlja na radu - vrijednost OSH-a za društvo, Troškovi društva zbog ozljeda i bolesti povezanih s radom, <https://visualisation.osha.europa.eu/osh-costs#!/> (pristupljeno 12. 7. 2022.)
9. EU OSHA, Međunarodna usporedba troškova nesreća i bolesti povezanih s radom, 2017.
10. EU-OSHA, Alat za vizualizaciju podataka koji prikazuje rezultate modela procjene troškova, 2017., <https://osha.europa.eu/hr/themes/good-osh-is-good-for-business> (pristupljeno 3.8.2022.)
11. EU-OSHA, Analiza po uzrocima u EU, 2017., <https://visualisation.osha.europa.eu> (pristupljeno 13.7.2022.)

12. EU-OSHA, <https://osha.europa.eu/hr/themes/work-related-diseases> (pristupljeno 16.5.2022.)
13. European Agency for Safety and Health at Work, The value of OSH and the societal costs of work-related injuries and diseases, 2019., <https://osha.europa.eu/cs/publications/value-occupational-safety-and-health-and-societal-costs-work-related-injuries-and> (pristupljeno 16.5.2022.)
14. European Agency for Safety and Health at Work, The value of OSH and the societal costs of work-related injuries and diseases, 2019., <https://osha.europa.eu/cs/publications/value-occupational-safety-and-health-and-societal-costs-work-related-injuries-and> (pristupljeno 16.5.2022.)
15. Izvješće o poslovanju Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za 2019. godinu, str.3. <https://hzzo.hr> (pristupljeno 14.5.2022.)
16. Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu 2021.-2027., Sigurnost i zdravlje na radu u svijetu rada koji se mijenja, 2021., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0323&qid=1626089672913#PP1Contents>
17. Komunikacija komisije europskom parlamentu, vijeću, europskom gospodarskom i socijalnom odboru i odboru regija o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020., Bruxelles, 2014., <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10949-2014-INIT/hr/pdf> (pristupljeno 4.8.2022.)
18. Priopćenje komisije europskom parlamentu, vijeću, europskom ekonomskom i socijalnom odboru i odboru regija; Strateški okvir EU-a za zdravlje i sigurnost na radu 2021.-2027., Sigurnost i zdravlje na radu u svijetu rada koji se mijenja, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0323&qid=1626089672913#PP1Contents> (pristupljeno 29.8.2022.)
19. Priopćenje Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o strateškom okviru EU-a o zdravlju i sigurnosti na radu 2014. – 2020., 2014., <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10949-2014-INIT/hr/pdf> (pristupljeno 4.8.2022.)

Zakoni i podzakonski akti:

20. Odluka o osnovama za sklapanje ugovor o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19., 22/20., 147/20., 119/21. i 145/21.
21. Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19. i 145/21.
22. Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine, br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19., 22/20., 147/20., 119/21. i 145/21.
23. Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19. i 145/21.
24. Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, Narodne novine, br. 47/14., 157/14., 139/15., 28/16., 26/17., 132/17., 119/18., 32/19., 128/19., 22/20., 147/20., 119/21. i 145/21.
25. Odluka o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja, Narodne novine br. 56/17.
26. Pravilnik o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu, Narodne novine br. 52/1984., 59/1996., 71/2014. i 94/2018.
27. Pravilnik o obavljanju poslova zaštite na radu, Narodne novine br. 126/19.
28. Pravilnik o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita, Narodne novine, br. 142/21.
29. Pravilnik o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita, Narodne novine, br. 142/21.
30. Pravilnik o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti, Narodne novine br. 75/14.
31. Pravilnik o uvjetima i postupku ostvarivanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja s osnove ozljede na radu i profesionalne bolesti, Narodne novine br. 32/2003.
32. Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Narodne novine br. 80/13., 137/13. i 98/19.
33. Zakon o porezu na dohodak, Narodne novine br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20. i 138/20.

34. Zakon o zaštiti na radu, Narodne novine br. 71/14., 118/14., 154/14., 94/18. i 96/18.
Internetske stranice:
35. <https://hzzo.hr> › obvezno-osiguranje › privremena-nesp (pristupljeno 29. 4. 2022.)
36. <https://hzzo.hr/wp-content/uploads/2020/01/Povrat-tro%C5%A1kova-prethodnih-pregleda.pdf>, (pristupljeno 4. 8. 2022.)
37. <https://medra.hr/radnici/> (pristupljeno 7. 6. 2022.)
38. https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dohodak.aspx (pristupljeno 6.8.2022.)
39. <http://www.hzzo-net.hr> (pristupljeno 11. 7. 2022.)
40. <https://akreditacija.hr> (pristupljeno 6. 6. 2022.)
41. <https://centarznr.hr/> (pristupljeno 9. 6. 2022.)
42. <https://seminar.hr> › postupak-ozljeda-na-raduseminar.hr (pristupljeno 3. 5. 2022.)
43. <https://uznr.mrms.hr/> (pristupljeno 6. 6. 2022.)
44. <https://www.mojaplaca.hr> (pristupljeno 7. 6. 2022.)
45. https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dohodak.aspx (pristupljeno 6.8.2022.)
46. <https://www.zastitanaradu.com.hr> (pristupljeno 5. 6. 2022.)
47. <https://zdravlje.gov.hr> (pristupljeno 7. 6. 2022.)
48. HZZO, Analiza ozljeda na radu za 2020. godinu, <http://www.hzzzsr.hr> (pristupljeno 12.7.2022.)
49. HZZO, Analiza ozljeda na radu za 2020. godinu, <http://www.hzzzsr.hr> (pristupljeno 12. 5. 2022.)
50. HZZO, Ozljeda na radu, <https://hzzo.hr/ozljede-na-radu-i-profesionalne-bolesti-specificna-zdravstvena-zastita/1-ozljeda-na-radu> (pristupljeno 2.5.2022)
51. HZZO, Privremena nesposobnost za rad radi njege osigurane osobe - djeteta do navršениh 3 godine starosti, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad>, (pristupljeno 15. 6. 2022.)
52. HZZO, Privremena nesposobnost za rad zbog priznate ozljede na radu ili profesionalne bolesti, , <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad>, (pristupljeno 15. 6. 2022.)
53. HZZO, Privremena nesposobnost za rad, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad> (pristupljeno 15. 6. 2022.)

54. HZZO, Slučajevi privremene nesposobnosti za rad, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad>, (pristupljeno: 15.6.2022.)
55. HZZO, Umanjenje naknade plaće nakon 18 mjeseci privremene nesposobnosti za rad zbog iste dijagnoze, <https://hzzo.hr/obvezno-osiguranje/privremena-nesposobnost-za-rad>, (pristupljeno: 15.6.2022.)
56. HZZO;Ozljede na radu i profesionalne bolesti, Specifična zdravstvena zaštita, <https://hzzo.hr/ozljede-na-radu-i-profesionalne-bolesti-specificna-zdravstvena-zastita/1-ozljeda-na-radu>, (pristupljeno 2.5.2022.)
57. Measuring burden of disease: The concept of QALYs and DALYs, <https://www.eufic.org/en/understanding-science/article/measuring-burden-of-disease-the-concept-of-qalys-and-dalys> (pristupljeno 16. 7. 2022.)
58. Ministarstvo financija, Porezna uprava,<https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Place%20i%20mirovine/Radnik.aspx>, (pristupljeno 6. 8. 2022.)
59. Moja plaća, Hrvatska, <https://www.mojaplaca.hr/placa/zastita-i-sigurnost/specijalist-za-zastitu-na-radu>, (pristupljeno: 7.6.2022.)
60. Osobni odbitak - porezna uprava, koeficijenti, <https://www.porezna-uprava.hr> (pristupljeno 15. 6. 2022.)
61. Osobni odbitak - porezna uprava, koeficijenti, <https://www.porezna-uprava.hr> (pristupljeno 15. 6. 2022.)
62. Postupak prijave ozljede na radu u Republici Hrvatskoj, <https://www.iusinfo.hr> (pristupljeno 13.7.2022.)
63. Zaštita na radu - propisi, cijene, obveze, ponude, <https://www.zastitanaradu.com.hr/Strucni-ispiti/Strucnjak-ZNR/> (pristupljeno 5. 6. 2022.)
64. Zaštita na radu - propisi, cijene, obveze, ponude, <https://www.zastitanaradu.com.hr/Strucni-ispiti/Strucnjak-ZNR/> (pristupljeno 5. 6. 2022.)
65. ZIRS učilište, <https://www.zirs-uciliste.hr/osposobljavanje/graditeljstvo-i-geodezija/vilicar/>, (pristupljeno 9.6.2022.)
66. ZIRS Učilište, <https://www.zirs.hr/obrazovanje-odraslih.aspx?group=2&program=59>, (pristupljeno: 7.6.2022.)
67. ZIRS Učilište, Specijalist/ica zaštite na radu, <https://www.zirs.hr/obrazovanje-odraslih.aspx?group=2&program=59>, (pristupljeno: 9.6.2022.)

POPIS SLIKA

Slika 1. Tiskanica „Prijava o ozljedi na radu“.....	17
Slika 2. Izjava radnika o okolnostima nastanka ozljede.....	22
Slika 3. Tiskanica „Izvešće o privremenoj nesposobnosti za rad“.....	25
Slika 4. Obračun plaće radnika za vrijeme bolovanja.....	34
Slika 5. Obračun plaće radnika za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu.....	38
Slika 6. Obračun plaće radnika za vrijeme bolovanja uslijed ozljede na radu.....	39
Slika 7. Ispravak obračuna plaće radnika - priznata ozljeda na radu (HZZO).....	40
Slika 8. Obračun plaće radnika tijekom redovnog rada.....	41
Slika 9. Obračun plaće radnika - noćni rad.....	43
Slika 10. Obračun plaće radnika na državni blagdan.....	45
Slika 11. Uputnica za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti radnika (obrazac RA1).....	56

POPIS TABLICA

Tablica 1. Stopa ozljeda na 1000 zaposlenih prema djelatnosti poslodavca (NKD 2007).....	5
Tablica 2. Broj prijavljenih ozljeda i stopa ozljeda na 1000 zaposlenih po županijama (sukladno ESAW metodologiji).....	7
Tablica 3. Glavne bolesti povezane s radom i DALY na 100.000 radnika.....	9
Tablica 4. Prosječni trošak u slučaju ozljeđivanja radnika.....	10
Tablica 5. Troškovi po zaposleniku.....	10
Tablica 6. Troškovi u slučaju ozljede na radu.....	10
Tablica 7. Troškovi vezani uz bolesti na radu po slučaju.....	11
Tablica 8. Osiguranici HZZO-a u 2019. godini.....	14
Tablica 9. Usporedba konačnog troška plaće.....	47
Tablica 10. Dio prikaza cijena preventivnih pregleda i postupaka djelatnosti medicine rada za 2022. godinu.....	52
Tablica 11. Cijene preventivnih pregleda te postupaka u ordinaciji medicine rada (po posebnom standardu).....	53
Tablica 12. Cijene osobne zaštitne opreme.....	58